

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din., polletno 18 Din., celoletno 36 Din.; za inostranstvo razen Amerike: četrletno 12 Din., polletno 24 Din., celoletno 48 Din.; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Beseda o malih vrtovih

Zadnja leta opazamo po predmestjih in v območjih industrijskih krajev po vsej naši deželi, da se zmerom bolj množijo mali vrti ali pa celo samo gredice, na katerih pridelujejo v prostem času najrazličnejši sloji od uradnika do brezposelnika razno zelenjavo za lastno potrebo. Ze navsezgodaj vidiš pridne roke pri delu, večerni hlad jih pa spet privabi na njihov košček zemlje. Slični pojavi niso prav nič novega, njihovi vzroki pa so različni. Ze pred vojno se je zavedel za takšne vrtnice po delavskih predmestjih velikih nemških mest zdravnik dr. Schreiber, ki je videl v tem pojavu poleg nepoprečnega gospodarskega pomena zlasti velik zdravstveni pomen tako za duha kakor za telo. Delo na svežem zraku v zgodnih jutrnih urah okrepi kakor kopel telo in spravi človeka, kd ga je stroj odčutil naravi, spet v stik z materjo zemljo. Med vojno se je število teh Schreiberjevih vrtnicov spriču hudih časov zelo razširilo zlasti po industrijskih državah. Človek bi sodil, da bodo v boljših časih ti vrtnici izginili. Toda dogaja se prav obratno. Po vsem svetu je še dalje več teh z vso skrbjo in ljubeznijo obdelanih vrtnicov.

Težko bi se našel kdo, ki bi se nad tem nedolžnim in za narodovo zdravje tako koristnim pojavom zgražal. Sicer imajo vsake oči svojega slikarja, vendar sem nam je naravnost čuden zdel nedavni članek v »Pohodu«, ki pravi med drugim:

»Ustvarjajo se nekakji vrtnički za domačo potrebo, nastajajo vrtnarsko obdelovane njive za pridelovanje krompirja, repe, zelja, sižola in podobnih za dom potrebni reči. Na teh malih koščkih obdelovanja ni poljsko, temveč vrtnarsko, ki sicer zahteva več dela, a omogoča tudi mnogo večji pridelok. Ali je ta pojav dobro znamenje? Ni! Na prvi pogled bi pojav utegnil človeka razveseliti. Če pa pogleda, kdo so ti pridni pridelovalci, in skuša dognati, zakaj so tako pridni in kaj jih nagiba k vrtnanju po sicer neizkoriščeni zemlji, ga zaboji in zaskrbi. Saj so zlasti najskromnejšemu gospodarstvu najnujnejše potrebni živežni pridelki, kakor krompir, repa, zelje, stročji fižol in podobno na trgu tako zelo poceni, da se jih skono ne izplača pridelovati, posebno ne v malem. Toda premmogo jih je, ki nimajo zaslužka, in dosti jih je, ki ga imajo premalo, da bi si mogli nakupovati dovolj živeža, ki ga trg nudi v preobilici in malo manj kakor zastoj. Tudi tem malim ljudem se lastno pridelovanje ne izplača. Če bi računali svoje delo, bi jih last-

ni pridelok stal več kakor tuji, ki je na trgu naprodaj. Ali se izplača ali ne, ni važno. Denarja ni, da bi mogli nakupovati in zato streme z delom ustvariti si, česar si ne morejo kupiti, odnosno, česar ne morejo plačati. Se več. Ti siromaki menda podzavestno čutijo, da zanje prihajajo še slabši časi, pa se v zaskrbljenosti za življenjski obstanek lotevajo preskrbovanja s pridelki, ki jih ustvarjajo z lastnim delom. Ni torej pridnost tisto, kar jih priganja k lastni proizvodnji, niti ni varčnost, to sta siromaščina in strah pred lakoto, ki bi jo morali trpeti kljub obilici cenjenih živil na trgu, ako si sami ne pomagajo. Denarja pač ni.»

K tem »Pohodovim« besedam bi pripomniti še zlasti to, da je pridelovanje zelenjave na lastnem vrtničku za uradnika in delavca že zato naravnost potrebno, da se z lastnim trdim delom naučita ceniti danes tako slabo plačano kmetovo delo, da ne bosta kdaj na trgu trgala krvavo prislužene dinarje kmetu. Res je, da so danes živila, zlasti pa povrtina, tako poceni, da se pridelovanje ne izplača, če imaš dovolj denarja. A večkrat je treba tudi upoštevati, da je mnogo industrijskih krajev, kjer ni naprodaj ne zelenjave kakor tudi ne zgodnjega krompirja in sličnega. Kdor hoče imeti te reči na mizi, si jih mora pač sam pridelati.

Niti oddaleč nam ne prihaja na um, da bi sledil izvajanjem »Pohoda«, ki se je postavil, ne vemo iz kakšnih nagibov, na povsem trgovinsko motrenje tega vprašanja. Nikjer in nikdar še ni bilo namreč tako na nepravem mestu takšno gledanje kakor prav danes, ko tepe ves svet in vse stanove bič gospodarske stiske. Se več, naravnost pozivamo vse uprave mest in industrijskih krajev, da naj, če že ne s silo, pa vsaj z dobrohotnim prigovarjanjem napotijo lastnike raznih zanemarjenih parcel, zlasti stavbnih, do tega, da prepustijo svet, ki jim prav nič ne nese, pač pa je v grdo sramoto lepiti krajev, v brezplačno izkoriščanje pridnim rokam našega uradništva in delavstva. Tisočeren sad bo imel od tega ves narod, ki ga je treba, kolikor se je oddaljil od rodne grude, privedi spet v stike z zemljo.

Pa še nekaj. Kdor zna res ravnati z zemljo, ima naposled tudi od tega koščka zemlje razmeren dobiček. Kadar ni denarja, je vsak pridelok važen. V tem primeru se pač ne sme toliko tehtati čas, zlasti ker je tako delo v prosti prirodi povrh vsega še prav zdravo za uradnika in delavca, ki ne pridelata mnogo na zrak.

nega gasilskega sklada v podporo pri požarih ponesrečenih gasilcev, za poškodovano orodje, obleko in obuvale in za mesečne podpore vdovam in sirotam pri požarih ponesrečenih gasilcev, bo treba misliti na dopolnitev člena 79. zakona o organizaciji gasilstva. Za vnašanje letnih podpor v občinske proračune bodo po naročilu pristojnega ministrstva skrbele vse banske uprave in jih ne bodo krčile ali celo črtale. Vsaka občina, ki je četni podelila podporo, pa ima pravico vpogleda v njene račune, da se prepriča o načinu, kako se danilo uporablja. Obenem je ministrstvo gasilec prepovedalo nastopati pri volitvah in na političnih shodih v kroju in zabranjuje zborovanja in volilne sestanke po gasilskih domovih. Zavarovalnice na ozemlju naše banovine so za leti 1934. in 1935. vplačale v gasilski sklad po uradni izpovedi nad 2 in pol milijona dinarjev ki se porazdelo tako, da prejmejo gasilske čete 60, gasilska zajednica 20, gasilske župe in zveza po 10%. V letu 1925. je začelo delovati 22 novih čet, tako da jih je zdaj v celem 910, ki štejejo 27-129 rednih, 16.368 podpornih in 1299 častnih članov. Žup je 25.

O denarnem gospodarstvu zajednice je poročal blagajnik g. Mikuš z Brezovice, predsednik nadzornega odbora g. Kopač iz Slovenjgradca pa je predlagal razrešnico odboru s posebno zahvalo blagajniku in tajniku, kar je skupščina soglasno sprejela.

Inšpektor zajednice g. inž. Dolenc je v imenu strokovno-tehničnega odseka med drugim poročal, da je bilo lani v banovini 783 požarov. Razen pri požarih je gasilstvo pomagalo tudi pri treh poplavih in treh drugih nesrečah. Vseh 910 čet poseduje 407 motornih, 815 ročnih brizgaln, 201 berglovko, 110 avtomobilov in okrog 600 domov in orodij. V naši banovini pride na 40 prebivalcev po en gasilec.

Predsednik samaritanskega odseka mestni fizik g. dr. Rus je poročal, da pravilni samaritanskih odsekov naše čete prav za prav še nimajo, pač pa ima skoro vsaka po nekaj samaritanov. Čete razpolagajo z osmimi sanitarnimi avtomobili, ki so posebno zgrajeni za prevoz bolnikov in ponesrečencev. Podoželske čete imajo še 14 gasilskih avtomobilov, ki se dajo s pridom uporabiti tudi za prevoz ponesrečencev. Gasilske čete in samaritanski odseki so lani pomagali v 6244 primerih in so prepeljali skupno 5778 bolnikov in ponesrečencev.

Iz preglednega poročila, ki ga je podal predsednik kulturno-prosvetnega odseka g. Bulc iz Mirne, povzemamo, da imajo gasilske čete na področju naše zajednice (brez podatkov za župe Kočevje, Kranj, Litijo, Maribor levi breg, Metliko in Novo mesto, ki še niso prispeli) 208 prosvetnih odsekov in 60 gledaliških odrov, ki so v preteklem letu privedli 338 gledaliških predstav. Pevskih zborov je 37 s 467 pevci, ki so nastopili 134krat. Raznih godb, med katerimi prevladujejo tamburaški zbori, je 85 s 462 glasbenimi instrumenti, ki so last čet. Te godbe so lani nastopile 148krat. Raznih predavanj je bilo 312 in 1536 raznih proslav. Svoje knjižnice imajo 44 čet z 2696 knjigami. Kamniška četa ima tudi svoj kino. Gasilske čete so lani privedle skupno 733 veselje in raznih zabav, med katerimi pa je bilo samo 37 takšnih, da se pri

Gasilsko delo za bližnjega

V nedeljo so se pri Mikliču v Ljubljani zbrali poslanci gasilskih čet in društev iz vse dravske banovine, da na skupščini zajednice pretresejo enoletno delo in začrtajo smernice za bodočnost. Namesto zaslužnega starešine zajednice g. Josipa Turka, ki je kljub bolezni prihitel med svoje soborce, a bi mu bilo vodstvo zborovanja prenaporno, je zbor otvoril prvi podstarešina g. Cerer iz Kamnika.

Izčrpano poročilo o delu zajednice je podal tajnik Pristovšek, ki je med drugim navajal, da je banska uprava dovolila za zdravljenje gasilcev v Rogaški Slatini skozi vse leto 50 odstotkov popusta. Veliko škodo je doživelo naše gasilstvo z ministrsko uredbo o prispevkih zavarovalnic, ki so znižani od 6 na 4,5%, kar pomeni za zajednico okrog 400.000 Din manj dohodkov na leto. Ker ministrstvo za telesno vzgojo ni dovolilo obnove enoodstot-

nih niso točile alkoholne pijače. Te številke pa pričajo, da veselice počasi izginjajo s programov gasilskih čet, kar je vsekakor pohvalno. Naposled je predsednik g. Bulc poročal še o gasilski razstavi na lanskem velesojmu, ki je dosegla prav lep uspeh in sprožila pobudo, naj bi se prirejale manjše razstave tudi po župah in četah. Na posamezne čete je pri tej priliki naslovil poziv, naj shranjujejo orodje, ki prihaja iz rabe, a ima svojo starinsko vrednost, in slike požarov, ker bo vse to gradivo dragocen prispevek za gasilski muzej, ki se namerava ustanoviti.

G. inž. Dolenc je dodal še kratko poročilo o obrambno-napadalnem odseku in se odločno izjavil proti drugemu delu gasilskega vežbovnička, ki ga namerava zveza izdati, a je po

svoji sestavi povsem neprikladen za praktično uporabo. Prav bi bilo, da bi vse zajednice po svojih izkustvih in potrebah predložile lastne osnutke, kakšen naj bo vežbovnik.

Podpredsednik Samopomoči g. Fajdiga iz Kamnika je orisal težavni položaj, v katerega je ta zavarovalna ustanova gasilcev zašla spriču gospodarske stiske, in je stavil predlog, naj zajednica uvede obvezno članstvo v Samopomoči ali pa naj se ustanova ukine. Po kratki razpravi je skupščina predlog o obveznem zavarovanju z vsemj glasovi proti enemu odklonila, kar pomeni, da bo morala Samopomoč postopno prenehati. Avgusta bo v Zagrebu vseslovanski gasilski shod, na katerem bo častno zastopana tudi naša zajednica.

Izidi občinskih volitev v sedmih občinah

V nedeljo so se vršile le v nekaterih občinah, v katerih je banska uprava razpustila dosedanje občinske uprave, nove občinske volitve. Izidi so nastopni:

Vitanje. Lista JRZ je dobila 115 glasov, gospodarska lista pa 382 glasov. Na gospodarski listi so se združili vsi stanovi in vsi sloji prebivalstva, ki odklanjajo strankarsko politiko v občinskem gospodarstvu, med tem ko je šlo za listo JRZ vse, kar so mogli spraviti na noge, pri čemer niso izbirali sredstev. Gospodarsko listo je vodil dosedanji župan g. Marko Kranjc, ki je dobil pri teh volitvah pač najlepše zadoščenje.

Studenci pri Mariboru. Volilnih upravičencev je bilo skupno na obeh voliščih 1644. Postavljeni sta bili dve listi: lista JRZ, katere nosilec je bil g. Schreiber, in lista delovnega ljudstva pod vodstvom dosedanjega dolgoletnega župana g. Kadoha. JRZ je dobila 149, lista delovnega ljudstva pa skupaj 890 glasov. JRZ dobi en mandat, lista delovnega ljudstva pa 23 mandatov. Volilna udeležba je znašala 63,2 odstotka.

Radvanje pri Mariboru. Volilnih upravičencev je bilo 758. Lista JRZ (nosilec g. Pristovnik) je dobila 290, lista delovnega ljud-

stva (nosilec g. Pesek) pa 193 glasov. Volilna udeležba je znašala 63,7 odstotka.

St. Vid nad Ljubljano. Vložena je bila samo lista JRZ, ker je bila druga lista onemogočena. Volilnih upravičencev je bilo 963. Za edino listo JRZ je bilo oddanih 615 glasov.

Zasluzno delo Hmeljarskega društva

V Žalcu je bil na Marijin praznik 56. redni občni zbor Hmeljarskega društva za dravsko banovino. Predsednik žalski župan g. Rudolf Lorber je v uvodu pozdravil narodnega poslanca Ivana Prekorška in zastopnike tiska, nato pa sporočil, da je društvo prejelo odlok banske uprave, s katerim se razveljavljajo sklepi občnega zbora iz leta 1933 in vsi nadaljnji sklepi občnih zborov in glavnega odbora. Odlok rezrešuje l. 1933 izvoljeni glavni odbor. Proti sklepom občnega zbora iz leta 1933, ie bila že svoječasno

št. Jernej na Dolenjskem. JRZ 695 glasov in 22 mandatov, gospodarska lista 195 in dva mandata.

Dobrna pri Celju. Volilnih upravičencev 486. Samo lista JRZ 258. Udeležba 53 odstotkov.

Ihan. Volilnih upravičencev 268. Samo lista JRZ 182 glasov. Udeležba 68 odstotkov.

V treh občinah, kakor vidimo, ni bilo neklerikalne kandidatne liste, ker so bili dosedanji občinski odbori razpuščeni po členu 129. zakona o občinah. Zato njih člani niso mogli vnovič kandidirati. V podeželskih občinah je pa po večini nemogoče sestaviti kandidatne liste, če je tolikemu številu uglednih volilcev kandidatura nemogoča. V teh treh občinah so bile zato postavljene le liste JRZ, ki so bile izvoljene.

Bolj zanimive pa so volitve v ostalih štirih občinah, kjer so bile poleg list JRZ postavljene tudi opozicijske liste. V dveh občinah je zmagala JRZ, v dveh pa opozicija. Povsod so nastopile skupno vse neklerikalne skupne. Pregled volitev v teh štirih občinah nam pokaže nastopno sliko:

Vseh volilnih upravičencev je bilo 4531, od katerih je glasovalo 2909 ali 64 odstotkov. Od oddanih glasov so dobile liste JRZ 43, JRZ skupaj 1249 glasov ali 28 odstotkov, neklerikalne liste pa 1660 glasov ali 37 odstotkov skupnega števila volilnih upravičencev. Od oddanih glasov so dobile liste JRZ 43, opozicijske liste pa 57 odstotkov.

vložena neka pritožba, ki jo je sresko načelstvo v Celju zavrnilo. To zavrnilo je potrdila tudi banska uprava. Glavni odbor bo vložil pritožbo proti sedanjemu odloku banske uprave. Do rešitve pritožbe bo glavni odbor opravljati posle kakor doslej in tudi vsi sklepi ostanejo v veljavi.

Iz letnega poročila društvenega poslovodje g. Petrička posnemamo: Hmeljarsko društvo ima 15 poverjeništev, v katerih je včlanjenih 668 hmeljarjev. Društvo je objavilo lani 12 poročil o stanju hmeljskih nasa-

Ivan Stivnik: 19

Usodna žena

Niti zaslutila ni, da se je izpremenilo Viktorjevo vedenje proti nji od tistega trenutka, ko je zvedel, da ga je nakagala zaradi sške.

»Nu,« je rekla Janku. »Ie imej svoj svetli vzor! Najbrže je goljufiv kakor vsi drugi.« Brat ni odgovoril. Vedel je, da govori Beatrika le zato tako posmehljivo, ker čuti, da je postal stric Viktor napram nji hladnejši in umerjenejši.

Marljivo se je poglobil v svojo nalogo, in ko Beatrika še vedno ni šla, ampak je radovedno ogledovala to in ono, je dejal bol odkrito nego vlnudno: »Izgini že vendar, Beatrika, saj vidiš, da me motiš pri učenju.«

Udarila ga je po ramenu. »Radovedna sem, kdaj se naučiš tega, da je treba kazati v občevanju s damami boljše manire.«

»Vrag te nesil!« je osorno odgovoril Janko. »Strovina!« je vzkliknila ona ter šla. »Ragla!« je viknil brat za njo.

V občevanju s sestro so mu bile manire res deveta skrb.

16. POGlavJE.

Viktor Trtnik se je bil vrnil s Kaluto s svoje poti. Njegov obraz je bil zelo resen, akoro mrkel. Poznalo se mu je, da ni doživel nič prijetnega ta dva dni.

In Kaluta ga je gledal s svojimi zvestimi očmi, kakor bi nosil z gospodarjem vred vse breme njegovega turobnega razpoloženja.

Obdajal ga je s podvojeno skrbjo in mu izkušal čitati sleherni željo v očeh.

Viktor je to videl. Z dobrodušnim nasmeškom je nekoč položil roko na služabnikovo ramo.

»Težke so nama bile ure, moj dobri Kaluta,« je dejal. »Malo je manjkalo, da nama ni počilo srce, ko sva gledala obup uboge ženice. Kaj ne?«

Kaluta je sklonil glavo. Oči so se mu vlažno zasvetile.

»In dete, sahib — ubogo dete — kako je plakalo!«

Viktor je pokimal. »Zato, Kaluta, ker je videlo plakati mater, ne zato, ker bi bilo čutilo težo svoje izgube,« je dejal resnobno.

Čudno se je godilo Viktorju. V pobitem razpoloženju, ki ga je bil prinesel s poti, ga je vleklo nekaj tem silneje k Romani Severjevi. Ni je bil videl, odkar se je vrnil. Prišel je pozno zvečer, in drugo jutro je našel pri zajtrku samo gospo Sibilo in njeno hčerko. Romane ni bilo; velela si je prinesiti zajtrk v sobo.

Gospa Sibila in Beatrika sta se mu zdeli nekam napeti in hladnejši nego po navadi. Smatral je to pri Beatriki za posledico slabe vesti in pri gospe Sibili za zadrego, vedoč, da ji je Beatrika priznala, kako jo je Kaluta zalotil pri pisalni mizi. Velikodušno je izkušal prezreti to vedenje in se je držal prijazno in neprisiljeno kakor sicer.

Beatrika ga je nekam posmehljivo vprašala, kako je bilo na potovanju. Obe sta videli, kako se mu je pri tej besedi stemnil obraz in kako je naglo preskočil na drug pogovor.

Takoj po zajtrku sta se dami poslovili. Opravičili sta se, da imata obilo posla z veselico, ki bo zvečer.

Ker je bil Janko v gimnaziji, je ostal Viktor sam in ni vedel, kako naj prebije čas. Najrajši bi se bil peljal spet v tovarno, ako se ne bi bil bal, da se utegne zdeti vsiljivo.

Kaj mu je bilo storiti s tem dopoldnevom? Še bolj nego sicer je danes pogrešal svojega dela. Brez resnega posla mu sploh ni bilo dolgo obstanka.

Nekaj ga je vleklo na torišče Romaninega delovanja. Tam je bilo dela v obilju. Tudi zanj bi se bilo našlo pri nji kaj opravka. Lahko bi se ukvarjal s svojim novim izumom V tovarniškem laboratoriju mu je bilo na razpolago vse, česar je potreboval. Če bi šel tja, bi se tudi lahko resno pomenil z Romano o izkoristenju svojega izuma. Saj mu je nedavno rekla, da bi se rada zavzela za to stvar, od katere si je obetala mnogo uspeha.

Ali ni bilo potemtakem najbolje, da se pelje k nji? Ze naprej si je predstavljal blagodejni mir, ki ga navda, kadar ji spet pogleda v oči.

Počasi in zamišljeno je krenil po veži tu po stopnicah.

In glej, Romana mu je prišla nasproti, kakor bi jo bilo priključalo njegovo hrepenenje. Po obleki se je videlo, da je namenjena z doma.

S čudno radostnim čuvstvom ji je pogledal v obraz, ki ga je pokrila ob njegovem pojavljanju rahla rdečica.

»Dobro jutro, gospodična.«

»Dobro jutro, gospod inženjer. Ali ste se srečno vrnil s poti?« ga je vprašala z rah-

Mamica, uči z menoj..

Najlepša dolžnost matere je vzgoja otrok. Prav tako pa mora skrbeti, da je tudi njih perilo vedno čisto. Ali je pa potrebno, da se muči ure in ure in s tem zanemarija svoje otroke?

Nikakor ne — kajti danes ima Schichtov Radion, ki brez truda opere perilo. In kako preprosto je to: najprej raztopi Radion v mrzli vodi in ko raztopina s perilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato perilo izperi najprej v topli, potem pa še v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov **RADION** pere vse

dov in o hmeljski kupčiji v tujih strokovnih časopisih. Zaradi neugodnega pomladanskega vremena so bila lani prva debla v nasadih končana šele ob koncu aprila. Letos smo v tem pogledu precej zgodni. Obiranje hmelja je trajalo od 12. do zadnjega avgusta. Izmed škodljivcev so se pojavili bolhači, uši, rdeči pajek, stemce in peronospora. Društvo je dajalo članstvu pouk o zatiranju hmeljskih škodljivcev. Množina lanskega hmeljskega pridelka se ceni na 20.000 metrskih stotov. Hmelj je bil prodan po 15 do 33 Din/kg; povprečna cena je znašala 23 Din. Ves kosmati dohodek se ceni na 46 milijonov dinarjev. Ta vsota je nekoliko izboljšala položaj Savinjanov in sosedov. Na pobudo Sreskega združenja trgovcev v Celju in po protestnem shodu v Zalcu, ki so ga sklicali nekateri mladi hmeljarji zaradi prenizkih cen za rjavi hmelj, je dobila hmeljska kupčija v korist hmeljarjev trdnjšo podlago. Urejena je bila zadeva zloglasnih tekačev. Trgovci so se med seboj zavezali opustiti nakupovanje na vzorce zahtevali pa so tudi

od hmeljarjev vso poštenost pri prodaji. Najizdatnejše pa je pripomogla k uravnavanju hmeljske trgovine upostavitve posebnega tržnega nadzornika; to mesto je bilo poverjeno sreskemu kmetijskemu referentu gosp. Wernigu, ki je izvrševal svojo hudo nalogo v popolno zadovoljstvo hmeljarjev in tudi trgovce. Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je bil Hmeljarskemu društvu v vseh zadevah na razpolago in je priporočal društvene težnje v ugodno reševanje.

Za pregledovalca računov sta bila spet izvoljena gg. Jošt st. iz Gotovelj in Kopriva iz Arje vasi. Članarina ostane neizpremenjena in znaša 10 Din do 2000 sadežev, 20 Din do 6000, 30 Din do 15.000 in 50 Din nad 15 tisoč sadežev. Predsednik je izrekel g. Petričku iskreno zahvalo za vzorno, požrtvovalno delo.

Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je naglasil, da se je po odpravi hmeljarskih podružnic leta 1933, razvilo v društvu mirno strokovno delo in so bili doseženi veliki uspehi. Tako je društvo izdalo oblastveno

potrjene uzance za nakupovanje hmelja, izdaja že tretje leto potrebno strokovno glasilo »Hmeljarski vestnik«, izdalo je v 10.000 izvodih angleško knjižico o jugoslovenskem hmeljarstvu in izdalo je tudi štiri reklamne zemljevide hmeljskega okoliša v slovenskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku, doseglo je tržno nadzorstvo v hmeljski sezoni, izdelalo in predložilo je pristojnemu ministarstvu zakonski načrt za omejitve hmeljskih nasadov, ki naj omogoči našim hmeljarjem hmeljarstvo kot dobičkanosno gospodarsko panogo. Društvo se mora za vsako zadevo trdo boriti. Tako se je moralo boriti za uvedbo hmeljarskega tržnega nadzorstva. Vloga Hmeljarskega društva za odobritev polovične voznine za hmeljske obirke je bila zavržena, pač pa je bila polovična voznina dovoljena nekemu društvu. Na brzojavno pritožbo odbora Hmeljarskega društva in poslanca g. Prekorška je prispela rešitev, da se lahko vsi hmeljski obirki poslužijo polovične voznine. V zvezi z gori omenjenim odlokom banske

hi. nasmeškom, ki ga je videl zdaj pogosteje. Silno mu je ugajal njen smehljaj.

»Da, dospel sem snoči, pozno zvečer, in davi sem vas z obžalovanjem pogrešil pri zajtrku. Mislil sem, da ste že v tovarni?«

»Baš sem namenjena tja. Imela sem doma nekaj dela, pa nisem hotela muditi se z zajtrkom.«

»V tovarni najdete spet zvrhano mero posla. Zavidam vas.«

»Zakaj neki?«

»Zato, ker smete delati.«

Tiho se je zasmejala. Ves strah pred njim jo je bil minil. Njeno vedenje je postajalo čedalje bolj svobodno in neprisiljeno, zakaj s skrito radostjo je čutila da je ne gleda več z Beatričinimi očmi, ampak da jo sodi pravilno.

»Kakor vidim, ste se hudo naveličali brezdelja. Da, kdor je vajen dela, ga potrebuje, če hoče ostati svež.«

»Veliko resnic ste povedali, gospodična. Pravkar sem ugibal, ali se ne bi mogel s svojim hrepenenjem zateči v vaše podjetje, ne da bi vam bil v nadlego. Tam pri vas se človek trudi in čuti, da živi. Tudi bi se rad v marsičem posvetoval z vami. A ne upam se vas nadlegovati že prvi dan po svoji vrnitvi.«

Zmajala je z glavo, zapenja se si rokavice. »Do zdaj pač ne morete reči, da bi mi bili katerikrat nadležni, gospod inženjer.«

Res ne? Čeprav sem vas večkrat motil v vaših poslih?«

Res ne. Tiste ure zame niso bile izgubljene. Od vas sem se naučila marsičesa novega, kar mi je bilo v korist.«

»Ce je le resnica.«

»Gotovo, da je. Z eno besedo, ne doigrujeva si ničesar.«

Vzravnal se je. »To zatrdilo mi daje pogum, da se drznem izreči prošnjo. Tu v hiši sem danes odveč, kakor se mi vidi. Sva-kinja in Beatrika se pripravljata na drevisnjo veselico in sta me prepustili usodi. Janka mi doma, in tako mi ostane na izbiri samo lov na muhe ali kako drugo bistroumno opravilo.«

»Oh, res ste vredni pomilovanja,« se je pošalila ona.

»Ali izprevidite, da sem?«

Z rahlo porednostjo je ubrala tudi ona ta ton. In ta porednost ji je prelestno pristojala; dajala ji je povsem otroški izraz.

»Da, izprevidim.«

Kakor začaran ji je zrl v oživiljeno lice.

»In se me hočete usmiliti v moji stiski?«

»Rada! Toda kako?«

»S tem, da me vzamete s seboj. V tovarni se pač gotovo najde zame kak opravek.«

Zasmejala se je z jasnimi, blagovnočutnimi nasmehom.

»Bojim se, da se podajate lehkomišelnost v nevarnost. Kaj bo, ako vam najdem pre-mnogo dela?«

»Imenitno! — Ako ne pojde drugače, vstopim v Severjevo tovarno za vajenca. Ostril vam bom svinčnike, nalival tintnike in kopal pisma s stiskalnico. Tako bom imel vsaj reden opravček,« se je pošalil Viktor.

Romana je tiho zavzdihnila. »In če bo imela Beatrika jutri spet kaj časa za vas,

mi odpoveste pogodbo — ni se vredno meniti.«

»Morda pa vendar. In — prav zares, gospodična — resno mislim, da je mogoče med nama plodonosno sodelovanje. Lahko bi napravila zelo pametno pogodbo za izkoriščanje mojega izuma.«

Njene oči so se zasvetile. »Nu, dobro — prav zares — ta vaš predlog mi ni nevšečen.«

»Tedaj me vzamete s seboj, da se domemiva o vsem, kar treba?«

»Rada.«

»Izvolite me počakati samo par minut. Povedati hočem Kaluti, kam pojdem, ter vzeti plašč in klobuk.«

Sklonila je glavo. »Počakam vas.«

Kakor mladenič je zletel po stopnicah, vzkliknil Kaluti, naj mu prinese njegove stvari, ter mu povedal o svojem namenu.

In ko je tekel nato po stopnicah nizdol, je Kaluta zadovoljno gledal za njim.

17. POGLAVJE

Ko je stopala Romana z Viktorjem v avtomobil, je zagledala Beatriko pri nekem oknu v pritličju.

»Hudo bo jezna, ker gre inženjer z menoj,« je pomislila. Zakaj dobro je bila opazila, da Beatriki ni prav, ako se Viktor preveč ukvarja z njo.

Niti slutila ni, s kakšno škodoželjnostjo gleda nanjo Beatrika izza svojega okna.

Nekam tesno pa je bilo Romani vendar pri srcu, ko je sedela z Viktorjem sama v avtomobilu. Toda on ji ni pustil mnogo

uprave je poslanec g. Prekoršek naglasil, da je vodil leta 1933. društveni občni zbor takratni podpredsednik g. Alojzij Mihelčič iz Celja. Na njegovo vprašanje se je občni zbor soglasno izjavil za to, da glasujejo vsi prijavljeni odposlanci. Poslanec g. Prekoršek

je ob živahnem odobravanju navzočih izjavil proti koncu, da bo zmerom podpiral resno strokovno delo Hmeljarskega društva in mu pomagal v borbi, da se tako staro in odlično gospodarsko društvo obravnava na podlagi obstoječih zakonov.

Kmečka borba za pravične cene

Novo mesto, marca

Na kmetijski šoli na Grmu je bilo pred dnevi zborovanje dolenjskih kmetovalcev, ki ga je sklicala sporazumno s sreskim kmetijskim odborom in ostalimi kmetijskimi društvi podružnica Kmetijske družbe. Zbor je bil sklican največ zaradi določitve cen kmetijskim pridelkom, zlasti živini. Glavno poročilo je podal tajnik podružnice, strokovni učitelj g. Karel Vrisk. Po živahni razpravi so se določile cene živini. Sestavil pa se je tudi ocenjevalni odbor za sejme v novomeškem sodnem okraju. Komisiji za sodna okraja Trebnje in Žužemberk sta se ustanovili pozneje.

Na zborovanju je vladala popolna enotnost in so zborovalci sprejeli obsežno resolucijo, ki se je poslala na odločilno mesto. Cene živini za kilogram žive teže so se določile takole: volom I. 5, II. 4.50 in III. 3.50, kravam I. 4, II. 3 in III. 2, junicam 5, 4, 3, teletom I. 6.50, II. 5.50, in III. 4, bikom do 3 let 4, starejšim 3, svinjam, debelim 7 do 8 Din (zaklanim 10 do 12 Din).

Cene se bodo v bodoče ravnale le po sklepih sejmskih odborov. Delovno območje sejmskih odborov je v glavnem v tem, da se čisto izključi prekupčevanje, ki je eden izmed glavnih vzrokov za rušenje cen. Naglasiti pa je, da je od živinorejcev samih največ odvisno, kako se bo živina vnovčevala. Zdaj, ko se bo začela živina krmiti s presno krmo, ni treba z njo preveč siliti na sejme. Nužno je potrebno, da naša država do jeseni sklene primerne pogodbe, ki bi omogočale izvoz presežka pletane živine.

Časa za takšne misli, marveč jo je zapletel takoj v živahen razgovor.

Čuvstvo mu je jasno govorilo, da je prelest kramljati s tem umnim dekletom, ki izžareva tako nenavadno notranjo harmonijo. Čedalje bolj je pozabljal v Romanini navzočnosti, da pravzaprav niti ni po njegovem okusu: resne in gostokrvne ženske so mu bile vse dotlej neznosne. Slutilo se mu je, da bi bila največja sreča, hoditi po poti življenja z ženo, ki bi mu bila zvesta tovarišica in razumna sopotnica.

In čedalje jasneje je videl takšno ženo vtelešeno v Romanj Severjevi.

Bolj in bolj se je prepuščal temu novemu čaru, in prekrasno se mu je zdelo, da more govoriti z žensko o svojem delu in stremljenju, o svojih namelih in načrtih. Za vse to je bila Romana polna umevanja in pozornosti. Nič več ni razumel zdaj, kako mu je mogla še nedavno ugažati Beatričina hgravost in koketno komedijantstvo. Čutil je da tiste strune v njegovi notranjosti, ki so zvenele doslej ob dotiku ženskih rok, niso bile baš najboljše. Z eno besedo, Viktor je bil na poti, da naveže svoje srce na Romano.

Ko sta dospela v tovarno, je Romana nagajivo velela Viktorju: »V katerem oddelku naj vas zdaj nastavim?«

Njegove oči so se zasvetile malone prešerno.

Morda potrebujete tajnika ali osebnega slugo. Najrajši bi se odličoval pred vašimi očmi, tako da bi se mogli prepričati o moji sposobnosti.«

Romana je malce zardela. »Nu — zares — ako vam je prav, stopite z mano v kontor.

Ljutomer, marca.

Na Jožčovo so se sestali v Ljutomeru odposlanci podružnic Pmetijske družbe iz Ljutomerskega, lenčavskega in murskosoboškega sreza in ormoškega sodnega okraja. Na sestanku so obravnavali položaj kmečkega človeka. Sestavljen je bil odbor, katerega namen je voditi nadzorstvo nad cenami živine in določiti cene, urejevati prodajo kmetijskih pridelkov, posebno vina, pšenice in krompirja, priskrbovati prebivalstvu, in to članom podružnic Kmetijske družbe cenene kmetijske in druge življenjske potrebščine, opozarjati državna in samoupravna oblastva na nujne potrebe kmetovalcev in zahtevati odpravo krivic, ki se kmetu gode.

V ta namen so se postavili zaupniki v vsako občino, ki bodo obveščali prebivalstvo o ukrepih, ki jih bo izvršil odbor v korist kmetovalca. Kmetovalci pa se bodo morali strogo držati njegovih navodil, sicer ne bo uspehov. Zaupniki morajo posebno paziti na mešetarje, prekupčevalce, na trgovce s hranilnimi knjižicami, na oderuhe in podobno. V najkrajšem času bodo sporočene prebivalstvu cene živine, pozneje pa tudi drugih pridelkov. Cene se bodo razglašale pred cerkvijo, imeli pa jih bodo tudi zaupniki. Zbor teh odposlancev se je zaključil s pozivom na vse, naj se strogo ravnajo po zaupniških poročilih, ker le tako bo delo deležno uspehov v korist vsakega kmetovalca.

Ptuj, v marcu.

Selekcijsko društvo za ormoško cikasto govedo pri Sv. Marku niže Ptuja je imelo pred dnevi za člane in nečlane sestanek, na

Tja lahko pokličeva Hojana in prerešeta vašo zadevo tudi z njim, kadar bova sama že domenjena.«

Naklonil se je ter šel za njo v kontor. Tam je govoril z njo obširno in brez ogibanja o svojem izumu ter razložil načrt, kako bi se ga dalo najbolje izkoristiti. S stvarnim umevanjem mu je sledila Romana v najmanjše podrobnosti. Na zadnje je rekla:

»Vse pojde. Naš obrat je zdaj hvala Bogu zelo sposoben. Drugo leto mislim zgraditi za tovarniškimi poslopji še velik laboratorij. Zaradi povodnj, ki smo jim izpostavljeni tu ob reki, bo moral stati na visokem temelju. Pomanjkanje razpoložljivih sredstev me je zadžavalo vse doslej, a k letu bomo nepreklicno zidali. Kasneje vam pokažem kraj. In potem bomo mogli izkoristiti vaš izum v še večjem obsegu. Ako hočete, lahko zdaj prerešeta kupčijsko plat stvari. Samo — ali me ne boste imeli potem natihem za skopoljo ter mislili, da se hočem po tej poti odškodovati za svojo gostoljubje?«

Pogledal jo je jasno in odkrito. »Prav se mi godi, da mi otipavate srce in obisti. Zakaj pa sem bil tako kratkoviden in toliko slab poznavalec ljudi, ter sem verjel, čeprav le za malo časa, da je Romana Severjeva skopolja?«

Čuvstvo vroče radosti jo je prešinilo. Burno je zardela in se ozrla vanj s pogledom, ki mu je čudno genil srce. »Ali zdaj ne verjameste več?« je vprašala tiho.

Stala sta in si gledala v oči. Jasno marčevo solnce je sijalo skozi okno ter jima svetilo v obraz.

katerem je društveni tajnik objavil sejmske cene goveji živini. Pri tej priliki se je razvil med kmeti, ki jih je prišlo izredno mnogo, razgovor o položaju kmeta in o cenah živini in kmetijskim pridelkom. Naposled so zbrani kmetje enodušno sklenili resolucijo, ki nam odkriva hude razmere, v katerih živi danes kmet. Resolucija se glasi:

»Kmečki stan propada. Spoznali smo, da nam nihče noče pomagati. Delamo, trpimo in garamo več kakor nekaj. Pridelamo sicer več toda kljub temu slabše živimo. Ne zmoremo več davkov, zavarovalnin in obresti za dolgove. Naši domovi in gospodarska poslopja propadajo. Ne moremo več nabavljati in ne popravljati orodja, vozov in strojev. Ni nam več mogoče, da bi se primerno oblačili. Naša hrana je slaba in nezadostna, ker moramo vse boljše pridelke prodati. Svojih domačij ne moremo izročiti otrokom, ker ne zmoremo desetka in prevzemnih stroškov. Mnogo kmečke mladine tako propade ali pa je vržena na cesto med brezposelne. Mnogo naših bolnikov mora prezgodaj umreti, ker ni denarja za zdravnike in zdravila. Zimske večere presedimo v temi, ker ni denarja za petrolej. Jedila solimo z rdečo živinsko soljo. Nezdravo gospodarstvo je krivo, da je prenehala ljubezen med otroci in starši, brati in sestrami. Mali posestniki, kočarji in viničarji nimajo prilike za zaslužek, s katerim bi se mogli človeško preživljati. Z godrnjanjem ne bomo opravili ničesar. Spoznali smo, da cene našim pridelkom niso v pravem razmerju s cenami potrebščin, katere kupujemo. Da ne propademo, smo sklenili: 1. Pri prodaji živine se držimo cen, ki so jih določili kmetje za sejme v Ptuju. 2. Določijo se najnižje cene tudi drugim kmetijskim pridelkom. 3. Mešetarjenje z živino in kmetijskimi pridelki naj se zabrani. 4. Zahtevamo, da se nemudno ustanove kmetijske zbornice, ki bodo vplivale na zakonodajo v korist kmečkega stanu.

Trpke so te besede, ki so jih morali kmetje izpregovoriti. Stanje naših kmetov je nevzdržno, pa vendar ni nikogar od nikoder, ki bi se resno lotil zdravljenja kmetijske stiske.

Po Sloveniji gre glas: „Domovina“ je za nas!

Prijel jo je za roko. »Ako sem kdaj verjel — zdaj gotovo ne več.«

»Bodite prepričani, da sta mi skopost in pohlepnost najbolj tuji,« je dejala Romana z drhtečim glasom.

»Verjamem vam, saj vem, da ste velikomiselna, ponosna in odkrita natura.«

Obrnila se je od njega, da bi skrila drhtečje na svojem obrazu, ter stopila k pisalni mizi. Janko me je opravičil pri vas. Njemu se imam zahvaliti, da imate zdaj boljše mnenje o meni.«

Nasmehnil se je. »Da, Janko se je potegnil za vas z vso hrabrostjo in navdušenjem. A tudi brez njega bi bil spoznal, da v vas ni greha in laži. Imam namreč čarodejno sredstvo, ki mi odpira srca ljudi ter kaže, ali so poštena ali ležniva.«

Nejeverno se je ozrla vanj. »To je seveda šala.«

Smehljaje je pogledal na čarobni prstan, ki se je jasno in čisto lesketal na njegovi roki. »Ne, prav zares govorim.«

Zmajala je z glavo. »Ako bi imeli res tako čarodejno sredstvo, bi bili vendar spoznali — «

Ustrašila se je in premolknila. Malo je manjkalo, pa bi ji bilo ušlo: »Da sta Beatrika in njena mati ležniva in nepoštena značaja.« Toda o pravem času se je spomnila, da mu tega ne sme in niti noče povedati.

»Nu — zakaj ne govorite do kraja?« je vprašal on.

Romana je burno zmajala z glavo. »Ne — o ne — velika neumnost mi je bila na jeziku.«

Politični pregled

Kot uvod v razpravo o proračunu svojega ministrstva je podal notranji minister g. dr. Korošec poročilo, iz katerega posnemamo: V notranjem ministrstvu je izdelan

Predlog za izpremembo zakonov o podeželjskih in mestnih občinah.

Za obe te vrsti občin se namerava uvesti tajna volilna pravica. V mestnih občinah pa bo poleg tega uvedena tudi sprememba, da se bodo volili vsi člani mestnega sveta in ne samo dve tretjini, kakor velja to po sedanjem zakonu.

Letos oktobra poteče v zakonu določena triletna delovna doba za občinske odbore, izvoljene leta 1933. Pričakovati je zato, da

bodo oktobra splošne občinske volitve.

Razmere v mestih pa še niso povsod tako urejene, da bi se že moglo iti na volitve. Vendar se tudi tu približuje čas volitev. Ker bodo letos splošne občinske volitve devetih banovanah, čas bržkone ne bo ugoden za volitve v narodno skupščino. Volilni zakon je že gotov, vlada ga pa še ni predložila dejno zato, ker se je morala boriti z narodnim predstavništvom, da bi dobila njegovo zaupanje, dejno zavoljo tega, ker mora počakati, da bo v času, ko se bo izdal volilni zakon, v vsej državi ozračje primerno za volitve. Novega volilnega zakona za senat vlada ni izdelala. Z volilnim zakonom je tesno zvezan društveni zakon. Ta dva zakona se ne moreta izdajati ločeno, zato bo zakon o družtvih in zborovanjih, ki ureja tudi vprašanje različnih strank, izdal skupaj z volilnim zakonom.

Zdaj veljavnega tiskovnega zakona ni izdala sedanja vlada, marveč ga je podedovala. Zakon je strog, toda je kljub temu zakon in se ga moramo vsi držati. Dokler se politične strasti v našem javnem življenju popolnoma ne pomirijo,

je treba še počakati s predložitvijo novega tiskovnega zakona.

Obširno je minister g. dr. Korošec govoril o cenzuri. Rekel je, da cenzura v pravem pomenu besede sploh ne obstoji. Tako zvana predcenzura je le y komist listov, ki se je zato tudi prostovoljno poslužujejo. Ona

je nekaka posvetovalnica za liste, da se izognejo zaplembi. Noben list ni siljen in ne obvezan, da se podvrže predcenzuri. Ko je minister g. dr. Korošec končal svoj govor, je bil proračun njegovega ministrstva sprejet brez obravnave.

Zadnje dni se je obravnaval v senatu

finančni zakon k proračunu in je bil sprejet z izpremembami.

Na zadnjem dan razprave sta govorila le dva senatorja, ministrski predsednik g. dr. Stojadinović in pa g. dr. Albert Kramer, ki je v daljšem govoru obrazložil upravičenost izprememb v finančnem zakonu. Za izpremembe je glasovalo 41. proti njim 37 senatorjev. Državni proračun sam je bil sprejet.

Od senata

izpremenjen finančni zakon je moral ponovno v narodno skupščino,

ki ga je po kratkem postopku obravnavala v ponedeljek. Vsa naša javnost je z veliko napetostjo pričakovala, kakšno stališče bo zavzela skupščina, ker je bil to prvi primer, da je bil finančni zakon v senatu izpremenjen. Pa je vladna večina izjavila, da bodo vsi trije vladni klubi (Poslanski klub JRZ, Klub vladne večine in Narodni seljaški klub) glasovali za izpremenjeni finančni zakon, češ da je neodložljiva državna in narodna potreba, da se sprejme proračun, in se tako onemogočijo dvanajstine. Le zato da odobrijo izpremembe.

Govorniki za Jevtičev klub, Neodvisni nacionalni klub in Radikalni klub so se izjavili so se izjavili za izpremembe. Pri glasovanju je bil nato

državni proračun končno sprejet,

in sicer soglasno z vsemi izpremembami, ki jih je bil sklenil senat. Sejo je nato zaključil predsedujoči podpredsednik skupščine g. dr. Režek in napovedal, da bo prihodnja skupščinska seja sklicana po pismenem potu. V nedeljo so se vršile

V Nemčiji državnozbornske volitve, pri katerih je dobila Hitlerjeva lista 99 odstotkov glasov.

V vseh 35 volilnih okrajih Nemčije se je izmed 45.431.107 volilnih upravičencev udeležilo volitev 44.954.937. Od teh je dalo glasove Hitlerju 44.411.911 volilcev. Ta sijajna na-

rodosocialistična zmaga, kakršne tujina ni pričakovala, pomeni, da ves nemški narod odobrava Hitlerjevo politiko. Tujina z različnimi očmi gleda na te volitve. Mnogi francoski listi pišejo, da se je s temi volitvami zaključila vrsta uspehov, ki jih je Hitler sploh mogel doseči v Nemčiji, angleški listi, med njimi »Times«, pa pravijo, da teh volilnih izidov v Angliji ne smatrajo za resne in da drugega izida spriču hudega pritiska ni bilo pričakovati.

Zadeva zaradi nemške vojaške zasedbe Porenja, v katerem Nemčija ne bi smela imeti vojaštva, še zmerom ni rešena. V torek je nemški zunanji minister Neurath posestil angleškega poslanika v Berlinu Phippsa in mu izročil

nov odgovor nemške vlade na predloge lokarnskih držav,

ki je sestavljen v obliki spomenice in ki zdaj po Hitlerjevi zmagi v Nemčiji kaže natančno obravnavo nemške mirovne načrte in Hitlerjeve zahteve. Kakor zatrjuje, je po tem odgovoru pripravljena Nemčija podati slovesno izjavo, da se odpoveduje vsem zahtevam po ozemlju v Evropi. Ne pristane pa Nemčija slej ko prej na to, da bi njeno vojaštvo moralo spet zapustiti Porenje, češ da bi to pomenilo neenakopravnost Nelicje med državami. Gori omenjeni nemški odgovor je ponesel v torek poslanik Ribbentrop z letalom v London.

Po vesteh iz Rima

se pripravlja v Abesiniji odločilen spopad.

Italijani računajo, da bodo v kratkem zavzeli Gondar. Sokota, ki je že v italijanskih rokah, bo ena izmed najvažnejših postojank v tem spopadu. Abesinska vojska, ki je zbrana pod poveljstvom cesarja pri jezeru Ašan-giju, šteje okoli 100.000 mož in se bo borila proti italijanskim četam pri Ambí Alagiju in v Sokoti. Na somalski (južni) fronti vrši italijanski general Graziani priprave za odločitev.

Češkoslovaška vlada je predložila poslanski zbornici

dva važna zakonska načrta za obrambo češkoslovaške republike.

Prvi ima dodatne določbe k zakonu o zaščiti republike ter odreja med drugim za hude primere vohunstva smrtno kazen. Dru-

DOMA

18

»Ali je mar gospod Fabry kaj napačnega ukazal?«

»Ne vem.«

Povedala mu je, da je tolmačila angleškim strojnikom, ki so postavljali v tovarni nove stroje.

»Kako? Ne veš? Kakor vidim, si zelo oprezna in premetena.«

»Jaz? Ne!«

»Seveda si, ker mi ne poveš vsega. No, češ, kaj ne? Toda ne pozabi, s kom govoriš. Kaj sem jaz tu v tovarni?«

»Ravnatelj.«

»To se pravi: gospod, ki mora vse zvedeti in vedeti. Kdor me ne uboga, leti skozi vrata.«

To je bil človek, ki so ga delavke imenovale Judeža in Sušca in ki je hotel gospodovati v vseh tovarnah gospoda Vulfrana, ne samo v Maraucourtu. In vsako sredstvo, pošteno ali nepošteno, je uporabil, da je svojo moč ohranil.

»Še enkrat te vprašam,« je ponovil s pridruženim glasom, »kakšne neumnosti je počel gospod Fabry?«

»Ne morem vam ničesar reči, ker ničesar ne vem. Ponovim vam lahko samo opombe, ki jih je rekel gospod Vulfran in ki sem jih morala strojnikom prevesti.«

In povedala mu je vse, česar se je še spomnila.

»Ali je to vse?« jo je vprašal, ko je spet umolknila.

»Vse.«

»Ali si morda morala prevajati kakšna pisma za gospoda Vulfrana?«

»Ne. Samo kratke gospodarske vesti sem mu prevajala iz časnikov.«

»Prav. Toda ne pozabi, da se ti bo slabo godilo, če si me kaj nalagala. Vse bom zvedel in potem gorje tebi. Zapodil te bom.«

»Zakaj naj bi vas bila nalagala?«

»Nič. Samo moj opomin si zapomni.«

»Ne bom ga pozabila, gospod. To vam obličujem.«

»Zdaj pa ostani tu. Če te bo gospod Vulfran potreboval, se bo že spomnil, da te je naročil in te bo velel poklicati.«

Skoraj dve uri je morala Perina še čakati na verandi. Komaj da se je upala ganiti, dokler je videla ravnatelja Talouela v bližini. Še potem, ko je že šel, je dolgo negibno sedela. Čutila je, da se ga mora bati. Razumela je, kaj je od nje zahteval: da bi postala vohunka, da bi vohunila zanj pri gospodu Vulfranu. In da bi mu povedala, kaj bo v pismih, ki jih bo morda gospod Vulfran narekoval.

Tako je torej nehote uganila, zakaj jo je prav za prav dal poklicati gospod Vulfran. Pisati hoče pisma, o katerih ne mara, da bi sploh kdo zanje vedel.

Ze petkrat ali šestkrat je videla Perina tovarnarjevega kočijaža, gospoda Vulfrana pa le še ni bilo od nikoder. Enkrat je prišel v spremstvu treh delavcev, ki jih je vodil v tovarnarjevo pisarno. Za njimi je šel tudi Talouel. Dolgo je spet čakala in slišala med tem obilo glasnega, razburjenega govorjenja, ki ga pa ni razumela, ker je prihajalo od daleč. Očitno je imel gospod Vulfran

zdaj dovolj drugega dela in se ni utegnil z njo pogovarjati.

Naposled so prišli spet delavci in spremljal jih je Talouel. Ko jih je prej videla, so bili odločni in so korakali zravnano. Zdaj pa so bili videti vsi potlačeni in poparjeni. Prav blizu verande jih je Talouel ustavil in jim rekel:

»Ali vam je gospod povedal kaj drugega kakor jaz? Ne, saj vem. Samo da vam on ni odkril resnice tako prizanesljivo kakor jaz.«

Delavci so še bolj povесili glave.

»Da, tako je,« je nadaljeval Talouel. »Vidite, jaz sem med vami in med lastnikom. Zato ne vlečem ne z vami, ne z njim, ampak stojim na sredi. Če imate vi prav, vam povem, če nimate prav, vam pa tudi rečem. In danes nimate prav. Svojih zahtev ne boste mogli uveljaviti. Drugi so vas nahujskali in sami ne veste, kam vas utegne vaše početje privedi. Pravite, da vas gospodar izrablja, toda ljudje, ki so vas nahujskali, vas še bolj izrabljajo. Gospodar skrbi za vas in vam daje dovolj kruha za vas in za vaše družine. No, storite, kar hočete. Sami si boste skopali grob, če boste tako nadaljevali. Doslej ste lahko doma delali platno za tovarno. Če se boste upirali in zahtevali večje plačilo, bom paš naročil nekaj strojev, ki bodo opravljali vaše delo ceneje in bolje. In če boste prišli potem ponižno prosit, da bi vas sprejeli na delo v tovarni, bodo vrata zaprta. Denar, ki ga bo tovarna izdala za stroje, se bo hitro obrestoval. Tako je in bosta!«

»Toda . . . «

gi zakonski načrt ima ukrepe za državno obrambo. Vrhovni svet za državno obrambo, ki mu bo načeloval ministrski predsednik, bo vodil vsa dela za obrambo države. Poleg tega se bo ustanovilo vrhovno oblastvo za načrtno gospodarstvo s proizvodni, ki so potrebni za državno obrambo.

DOPISI

LJUTOMER. (Smrtna kosa). Tu smo v nedeljo pokopali posestnico Ivano Šremcjakovo, staro 84 let. Rajnka je bila pošena, narodna, skrbna, postrežljiva in usméljena sosedica, zato jo bomo težko pogrešali. Znak dobrega srca je pokazala tudi s tem, da je s posebno vnemo negovala cvetlice. Mnogo let je bila gospodinja pri rajnem župniku Petru Skuhali znanem prleškem pesniku in pisatelju, ki je bil po rodu s Cvena. Kot kuharska umetnica je svoječasno rada pomagala pri raznih gostijah in drugih prilikah. Naj bo do bri ženi zemlja lahka.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: debelim volom 3,50 do 4, poldebelim volom 3 do 3,50 plemenskim volom 3,20 do 3,60, bikom za klanje 3 do 3,50, klavnim kravam debelim 3 do 3,60, plemenskim kravam 2,50 do 3, krave za klobasarje 1,80 do 2,50, molznim kravam 3,25 do 4, brejim pravim 3,25 do 4, mladi živini 3 do 4,80, teletom 5 do 6 Din. Mesne cene: vo'ovsko meso I. 8 do 10, II. 6 do 8, meso od bikov, krav in telic 5 do 6, telečje meso I. 8 do 10, II. 5 do 6, svinjsko meso sveže 8 do 12 Din.

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so prodajali prasce, 5—6 tednov stare po 65 do 100, 7—9 tednov po 120 do 145, 3—4 mesece po 170 do 230, 5—7 mesecev po 245 do 340, 8—10 mesecev po 370 do 510, 1 leto po 540 do 900 Din, kg žive teže pa po 6 do 7 in mrtve po 7,50 do 9,50 Din.

JAJCA. Na mariborskem trgu je bila zadnja sobota taka ponudba jajc, da je cena precej

padla. Tri jajca so se prodajala za dinar, nazadnje so pa kmetice ponujale že devet jajc za dva dinarja.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah s prišteto premijo:

1 nizozemski goldinar za 29,66 do 29,81 dinarjev;

1 nemško marko za 17,49 do 17,63 Din;

1 angleški funt šterling za 216,34 do 218,39 dinarjev;

1 ameriški dolar za 43,44 do 43,80 Din;

100 francoskih frankov za 288,61 do 290,05 dinarjev;

100 češkoslov. kron z 181,12 do 182,22 dinarjev.

Vojna škoda se je trgovala po 359,50 do 360 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 80 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 9,27 Din in nemške klirinške marke po 13,95 Din.

Domače novosti

* **Rumunska kraljica v Beogradu.** V torek je prispela v Beograd rumunska kraljica s svojo sestro princeso Hohenlohe.

* **Proračun je stopl 1. aprila v veljavo.** Kraljevi namestniki so 31. marca podpisali državni proračun za leto 1936.-37. s finančnim zakonom, kakor ga je odobrilo narodno predstavništvo. Proračun je objavljen v »Službenih novinah«.

* **Konec dražbe v Prevaljah.** Na Marijin praznik se je zaključila javna dražba nepremičnin leškega rudnika pri Prevaljah, ki je kakor znano šel v konkurz. Doslej je bilo prodane posesti za poldrugi milijon dinarjev in prevladuje mnenje, da bo mogoče z izkupičkom kriti terjatve Prve hrvaške štedionice, ki je vključena na posestvo za okroglo dva milijona dinarjev, in terjatve davčne uprave zaradi zaostanka 345.000 dinarjev. Konec leškega rudnika je hud udarec za leške rudarje in za vse prevaljsko okolje.

* **Prošnja vojnim dobrovoljcem.** Oni vojni dobrovoljci, ki se spominjajo Gostiše Karla, po rodu iz Črnega vrha nad Idrijo, in kaj več vedo o njem in posebno o njegovem dobrovoljstvu, se naprošajo, da to javno sre-

ski organizaciji vojnih dobrovoljcev v Ljubljani.

* **Zdravniška preiskava vajencev.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja obrtna združenja, občine in delodajalce na določila obrtnega zakona o preiskavi vajencev. Po razpisu ministrstva in obvestilu banske uprave preiskujejo vajence namesto zdravnikov okrožnega urada za zavarovanje delavcev pristojni šolski zdravniki, kjer pa teh ni, sreski ali občinski sanitetni referenti, in sicer vsak za svoje področje. Prepise zdravniških izpričeval pošiljajo zdravniki tudi okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. Obrtna združenja in delodajalci naj v bodoče pošiljajo osebe, katere nameravajo zaposliti kot vajence, na preiskavo šolskim, sreskim ali občinskim zdravnikom.

* **Veliko obrtniško zborovanje v Ljutomeru** je bilo na Jožefovo. Zbor sta posetila narodni poslanec za ljutomerski srez g. Lukačič in zastopnik Zbornice za TOI g. Igljč. Po otvoritvi je povzel besedo g. Igljč, ki je v oširnem govoru obravnaval pereča obrtniška vprašanja. Govoril je o stiski obrtništvu, o vedno večjih dajatvah, o tujem kapitalu, ki uničuje našega malega obrtnika in o vedno večjem šušmarstvu. Organizacije obrtnikov so v vseh teh vprašanjih predložile na odločilna mesta svoje zahteve, a vse je zaman. Obrtniki zahtevajo čimprej zakon, ki bi rešil vsa do danes nerešena vprašanja. Poleg tega je g. Igljč pozival obrtnike, da se v teh resnih časih, ko je edino organizacija tista, ki se bori za pravice obrtnikov, čim bolj oklenejo organizacije in da skrbe za dober obrtniški naraščaj. Nato je povzel besedo burno pozdravljen narodni poslanec g. Lukačič, ki je v uvodu s primeri dokazal, da je res, da živi naše obrtništvo v težavnem položaju. Omenil je, da je bilo črtanih v dravski banovini 3410 obratov. Poleg tega na se je dvignila davčna obremenitev od 27 na 34 milijonov dinarjev. Gospodarskih vprašanj je danes mnogo, a so vsa tesno med seboj povezana, da ni mogoče rešiti enega, da se ne bi pri tem rešilo tudi drugo. Novi davčni zakon ne zmanjšuje davčnih bremen naših obrtnikov. Predlogi v finančnem odboru, sproženi od poslancev g. Mohorič, g. M. M. niso upoštevani. Predsednik g. D. M. se je v nastopu za

»Če me niste razumeli, si poiščite koga drugega, ki vam bo vse še razločnejše povedal. Jaz ne utegnem več tratiti časa.«

Po teh besedah so delavci šli, Perina pa je še nekaj časa čakala, da je prišel kočijaž Viljem po njo. Odvedel jo je v prostorno pisarno, kjer je opazila gospoda Vulfrana za široko mizo. Vsa miza je bila polna papirjev in zemljevidov. Pisma so bila pisana z izbočenimi črkami, da jih je slepec lahko z rokami otipal. In od mize je teklo več žic z raznimi električnimi napravami.

Viljem je zaprl vrata za njo, ne da bi jo bil tovarnarju prijavil. Čez nekaj časa se je Perini zazdelo, da bo le dobro, če pove, da je prišla.

Jaz sem, Avrelija, je rekla.

»Spoznal sem te že po hoji. Pridi bliže in poslušaj! To, kar si mi povedala o svoji usodi, zlasti pa tvoja odločnost, me je pripravilo do tega, da sem ti sklenil pomagati. Ko sem te uporabil pri tolnačenju, sem tudi odkril, da si prav razumno dekle. Ker sem zaradi bolezni oslepel, potrebujem nekoga ki bo namesto mene gledal in ki me bo lahko opozoril na vse pomankljivosti pri delu. Upal sem, da bom dobil vse to pri Viljemu, toda zmotil sem se. Preveč se vdaja pčjači in ni več za rabo. Ali ga boš znala ti nadomestiti? Za začetek boš dobivala po devetdeset frankov na mesec, če se boš dobro izkazala, ti bom pa seveda plačo še povišal.«

Perina je mislila, da se ji sanja. Še davno ni mislila, da bo doživela kaj takega. Srce ji je od hvaležnosti kar prekipevalo.

»Nič ne odgovoriš na moje besede?«

»Iščem odgovora pa ga ne najdem«, je ganjena odvrnila Perina. »O, nikari ne mislite, da sem morda nehvaležna...«

Segel ji je v besedo:

»O, saj ti verjamem, saj po glasu poznam, kako ti je pri srcu. In vesel sem tega. To občutje mi je najboljšje jamstvo, da boš svojo nalogo vestno opravljala. Čakaj še nekaj: ali si svojim sorodnikom že kaj pisala?«

»Ne, gospod. Nisem še. Saj še papirja nisem imela.«

»Prav. Zdaj boš to lahko storila. Dokler se ne bo gospod Vendit pozdravil, boš lahko uporabljala njegovo pisarno. Pisi svojim sorodnikom, kakšno službo imaš zdaj. Če ti bodo lahko kaj boljšega ponudili, ti pustim proste roke, drugače pa je bolje, da ostaneš pri meni.«

»Naj bo karkoli, tu bom ostala...«

»Morda bo res to najboljše«, je čez nekaj časa odvrnil gospod Vulfran. »Tako imaš vsaj zanesljiv zaslužek in nisi od nikogar odvisna. Ker boš v pisarni boš prišla mnogo v stike z uradniki in drugimi ljudmi, ki jim boš sporočala moje želje, ne boš mogla več nositi obleke, ki jo imaš sedaj. Saj mi je Benoist povedal, da je že precej slaba...«

»Da, skoraj v ounjah je že«, je v zadregi priznala Perina. »Toda boljše si še nisem mogla kupiti... Verjemite mi pa, gospod, da se ni raztrgala zaradi moje lenobe...«

»Nikari se ne brani, saj vse sam dovolj razumem. To se bo popravilo. Pojdi potem v pisarno k blagajni, kjer ti bodo dali nakazilo, da si boš lahko kupila v trgovini vse, kar boš potrebovala.«

Perina je poslušala, kakor bi stala pred

njo vila, ne pa slep starec.

Gospod Vulfran jo je poklical nazaj v resničnost, ko je še dodal:

»Lahko si izbereš to, kar ti bo všeč, toda ne pozabi, da mi bo tvoja izbira pokazala, kakšen okus imaš. Za danes te ne potrebujem več jutri se pa spet oglasi!«

SEDEMINDVAJSETO POGLAVJE

Opravičilo.

Ko so ji pri blagajni, kjer so jo premerili od nog do glave, dali nakazilo, ki ji ga je bil obljubil gospod Vulfran, je zapustila tovarno, da bi šla v trgovino. Le nečesa ni vedela namreč tega, kje je prav za prav trgovina.

Najljubše bi ji seveda bilo, če bi bila dobila nakazilo za trgovino, kjer je nedavno kupila blago za perilo, ker je bila tam že znana.

Zadnje Vulfranove besede, da mu bo njena izbira pokazala, kakšen okus ima, ji je izbiranje seveda še bolj oteževalo. Bala se je, da se ne bi zdelo gospodu Vulfranu neprimerno to, kar se bo morda zdelo njej lepo.

Ko je bila še majhna, je imela dosti lepih oblek. Toda takrat so bile tudi drugačnj razmere kakor zdaj...

Sklenila je, da si bo izbrala najpreprostejšo obleko.

Naposled je po dolgem iskanju odkrila trgovino, kjer bi si bila morala obleko kupiti. Trgovina je bila najlepša in največja v Marcourtu. V izložbah, ki so bile razkošno urejene, je bilo vse polno blaga v raznih vzorcih. Bilo je zapeljivo razloženo, da je vabilo kupce zlasti ob sobotah, ko so delavci dobivali plačo.

njegova izvajanja toplo zahvalil. Potem je poročal g. Baukart, ravnatelj meščanske šole, o pravilniku za strokovne šole. Naposled so bile sprejete resolucije.

* **Zaradi višjih cen živine se je podražilo meso** v raznih mestih. V Ljubljani stane zdaj: govedina I. 12 do 10, govedina II. 10 do 8, govedina III. 8 do 6; teletina 12, 14, 16; svinjina 16 in 18 Din.

* **Zdravniški pregled sezonskih delavcev.** Sezonski delavci, ki odhajajo na delo v tujino, morajo biti pred odhodom od zdravnikov preiskani. Tako odredbo, ki je veljala za okraje Čakovec, Prelog, Lendavo in Mursko Soboto, je lani izdalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Ker so sezonski delavci prosili za odpravo pristojbin pri takih pregledih, je izšla zdaj dodatna naredba, da se morajo zdravniški pregledi sezonskih delavcev izvrševati brezplačno.

* **Vrtnarski tečaj za učiteljice, žene in dekleta meščanskih slojev** bo na banovinski kmetijski šoli v St. Juriju pri Celju 20. in 21. aprila. Dne 18. aprila pa bo enodneven zelenjadarski tečaj za kmečka dekleta. Učiteljice, ki se nameravajo udeležiti dvodnevnega tečaja, naj javijo to upravi zavoda vsa do 18. aprila, da lahko preskrbimo prenočišča.

* **Tudi vaša žena potrebuje razvedrila,** zraven pa pri gospodinjstvu dobrih nasvetov. Zato ji naročite mesečnik »Ženo in dom«. Nasveti, ki jih ta list prinaša, bodo najboljša nadomestila za gospodinjstvo izobrazbo po raznih tečajih, ki je vaša žena ni mogla biti deležna. V »Ženi in domu« se bo naučila, kako se da poceni, a dobro kuhati, kako se da z malenkostnimi stroški obleči, kako je treba skrbeti za zdravje, kako se pravilno vzgajajo otroci, kako se dajo napraviti lepa ročna dela, ki bodo malo stala, pa bodo najlepši okrasi hiše. Razen tega prinaša »Žena in dom« še obilo zabavnega in zanimivega branja, lepe povesti, poučne članke s slikami, kotiček za vaše otroke, smešnice in še marsikaj. Vsak mesec pride v hišo na 40 velikih straneh z veliko krojno polo in priložna za ročna dela pa stane vendar za vse leto samo 58 dinarjev. Razen tega izdaja »Žena in dom« vsako leto še po pet priročnih gospodinjstvenih knjig, ki so v knjigarlah posamezno po 20 dinarjev za naročnice

pa stanejo vse skupaj samo 37 dinarjev. Letos so izšle knjige »Kako naj se vedem«, »Kakšen mora biti moj dom«, »Za vsako nekaj« (knjige vzorcev za ročna dela), »Prva pomoč v nezgodah in nega bolnikov«, »Gospodinjstveni koledar za leto 1936«, torej same knjige, ki bi jih morala vsaka gospodinja imeti. Če bi si »Ženo in dom« radi ogledali, pišite na upravo v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10 d, ki vam bo rada poslala brezplačno in brezobvezno eno številko na ogled. Pišite še danes, da ne boste potem pozabili! »Ženo in dom« vam najtopleje priporočamo!

* **Občinska uprava v Kranju razrešena.** Ban dravske banovine je izdal odlok, po katerem na podlagi zakona o občinah razrešuje občinsko upravo mesta Kranja, in sicer mestnega župana Cirila Pirca in občinske odbornike Mavricija Mayerja, Josipa Tajnika in Franca Prijatelja.

* **Dve razrešeni občinski upravi.** Ban dravske banovine je razrešil predsednika trške občine Vranskega g. Josipa Lavriča in člana občinske uprave gg. Karla Košenino, Josipa Kolarja, Josipa Orožima, Ivana Pungartnika in Jakoba Vigenta. Razpuščena je tudi občinska uprava občine Petrovč pri Celju z županom g. Ivanom Vrbaškom in člani uprave gg. Francem Teržanom, Ivanom Škaberntom in Ivanom Štencanom.

* **Pri izgredih v Zagrebu je bilo ranjenih okrog 30 ljudi.** Zagrebška policijska uprava je objavila 30. marca zvečer naslednje: Danes ob 15. je bil na Mirogoju pogreb Stipe Javora, ki je umrl v kaznilnici v Sremski Mitrovici, odkoder so njegovo truplo prepeljali v Zagreb. Na pogrebu se je zbrala ogromna množica ljudi. Sam pogreb s cerkvenimi obredi in govori je bil izvršen v popolnem miru in redu. Po končanem pogrebu se je večina udeležencev mirno razšla domov. Skupina kakih 200 ljudi, ki so jo sestavljali po večini brezposelni delavci in neodgovorni mladi elementi, frankovsko-komunistično usmerjeni, se je demonstrirajoč napotila proti Jelačićevemu trgu, kjer je brez povoda s kamenjem napadla stražnike. Policija je demonstrante razgnala in je bil v tem delu mesta takoj vzpostavljen mir. Med tem pa so v Gunduličevi ulici in na nekaterih drugih mestih napadli demonstranti stražnike z revolverskimi strelji in kamenji. Ob nastopu mraka so demonstranti izropali Kočondovo trgovino z orožjem in Gunduličevi ulici.

ci, dalje delikatesno trgovino Ilije Bogdanovića, bazar König, Fraunspergerjevo lekarno, razbili na kavarni »Corsu« velika okna in del pohištva ter razbili šipe tudi na oknih nekaterih zasebnih hiš. Razen tega so demonstranti razbili izložbe tvrdke Bat'a. O priliki teh spopadov je bilo s strelnim orožjem in s kamenjem ranjenih okrog 30 oseb (11 stražnikov in 19 demonstrantov). V bolnici je bilo pridržanih 10 oseb. Policija je izvršila več aretacij, zlasti ljudi, pri katerih so našli revolverje in kamenje. Glede na te dogodke opozarja policijska uprava meščanstvo, da bodo v bodoče policijski organi v korist javnega reda in miru postopali najstrožje po zakonskih predpisih proti vsem izgrednikom in rušilec miru.

* **V pičlih petih urah iz Pariza v Beograd.** Na beograjsko letališče je priletel preko Frankfurta in Dunaja francoski major grof de Jeanchet s posebnim letalom, ki služi letalcem v pouk v akrobacijah. Navzlic slabemu vremenu je priletel iz Pariza v Beograd v štiri urah in 42 minutah s povprečno brzino 335 km na uro, med tem ko znaša največja hitrost njegovega letala 390 km na uro.

* **V pehotno podoficirsko šolo** se sprejmejo mladeniči, stari od 18 do 21 let. Prošnje je vložiti do 20. aprila. Pojasnila se dobe pri Peru Francu, kapetanu v pokoju, Ljubljana Majstrova ulica 14. Priložiti je znamko za 3 Din za odgovor.

* **Saje so povzročile požar.** V presledku nekaj dni se je drugič primerilo v poljčanski okolici, da so saje povzročile požar. Tokrat je zgorela viničarija Jožeta Španringa v Hošnici. V viničariji je stanovala njegova omožena sestra Terezija Mestinskova. Ko je pripravljala krušno peč za peko, se ji je zazdelo, da se nekeje nekaj smodi. Bilo je po kosilu, ko se je že močno kadilo izza slamnate strehe, kar so opazili tudi kopači v bližnjem vinogradu, med katerimi je bil gospodar. Še niso prišli do viničarije, ko je ta že zažarela v plamenu. Skušali so ogenj zadušiti, a ni bilo pomoči, zato so rešili, kar se je rešiti dalo. Neki delavec je o nesreči obvestil poljčanske gasilce, ki so bili s svojo motorčko takoj na mestu in požar omejili. Španring ni zavarovan.

* **Otroci so zanetili požar.** V Kupetincih pri Sv. Juriju ob Ščavnici so se otroci igra-

Ta razkošna izložba je Perina še bolj preplašila. Kar upala se ni stopiti v svoji siromašni obleki v trgovino. Naposled se je le odločila in stopila čez prag. Sredi velike trgovine je obstala in spet ni vedela, kaj naj stori.

Tedaj jo je opazila lastnica trgovine, gospa Lachaiseova.

»Kaj pa bo?« jo je hladno vprašala.

Izročila ji je pismo, na katerem je bil v kotu žig: »Tovarna v Maraucourtu, Vulfran Paindavoine.«

Komaj je lastnica ovitek odprla, že ji je priliznjen nasmešek preletel obraz.

»Kaj pa želite, gospodična?« je vprašala in pokazala Perini stol.

Perina ji je povedala, da bi imela rada obleko, nekaj perila in čevlje.

»To boste vse lahko dobili pri nas. Ali b' začeti kar z obleko? Pokazala vam bom vzorce blaga, pa boste samj izbrali.«

Toda Perina je povedala, da ne želi blaga, ampak izgotovljeno obleko, da bi jo lahko že drugo jutro oblekla, ko pojde h gospodu Vulfranu.

»Kaj, pri gospodu Vulfranu ste?« jo je radovedno vprašala trgovka. In sama pri sebi je preiščevala, kaj le more delati ta ciganka pri tovarnarju.

Toda namestu, da bi bila na njeno vprašanje odgovorila, je Perina začela izbirati. Rekla je, da želi črno obleko, ker še žaluje.

»Ali bo za pogreb?« jo je spet vprašala trgovka.

»Ne.«

»Saj veste, gospodična, da je od uporabe odvisen kraj obleke, pa tudi njena cena.«

»Zato bi pa imela rada prav preprosto obleko, ki tudi ne sme biti draga.«

»Prav, prav,« je odvrnila trgovka. »Vam bomo pa kaj primerne pokazali. Virginija, postrezite gospodični!«

Ko je namreč trgovka opazila, da Perina ne misli izbirati kaj dražjega, se je njena prijaznost izpremenila v prejšnjo hladnost. Sedla je k blagajni in se za dekle ni več brigala. Prepričana je bila, da mora biti Perina kakšna postrežnica ali služkinja pri gospodu Vulfranu, ki ji bo gospodar za darilo kupil žalno obleko.

Ko je potem prodajalka, ki ji je bilo Virginija ime, prinesla Perini drago obleko z našivi iz kašmirske kožuhovine, ji je trgovka takoj rekla izza blagajniške mize:

»To bo predrago. Pokažite ji obleko iz črnega blaga z belimi pikami. Krilo bo nekoliko predolgo in bluza preširoka, toda z nekaj šivi se bo dalo vse popraviti. Nič drugega primerne ne bomo imeli.«

In ker je bila ta obleka vzlic potrebnim popravilom Perini všeč, se je odločila, da jo bo vzela.

Pri perilu in nogavicah je bila izbira lažja, zlasti ker je Perina zahtevala najcenejšo robo. Ko je Perina še rekla, da želi vsega perila le po dvoje, jo je začela tudi prodajalka tako z vrha gledati kakor prej trgovka. In kakor bi ji bila izkazala posebno milost, jo je potem še odvedla k čevljem in klobukom, da bi si še tam izbrala, kar je potrebovala. In ko je Perina nazadnje vprašala še po robcih in vzela komaj tri, je bila prodajalka trdno prepričana, da Perina ne more biti nič drugega kakor navadna služ-

kinja.

»Goska!« je rekla sama pri sebi.

»Kam pa naj vam stvari pošljemo?« je vprašala trgovka, ko je bila Perina s svojim izbiranjem pri kraju.

»Hvala, gospa. Nikamor mi jih ni treba pošiljati. Sama bom prišla ponje.«

»Toda ne pred osmo uro in ne po deveti.«

Perina je imela dovolj vzrokov, da si ni pustila stvari nikamor prinašati, saj ni vedela, kje bo čez noč spala. Na svojem otoku? Na to ni smela več misliti. Kdor ničesar nima, ne potrebuje vrat in zapahov. Kdor pa kaj ima, mora svoje imetje zavarovati pred tatovi. Kajti vzlic omalovaževanju trgovke in njene prodajalke je bila Perina o sebi prepričana, da je bogata.

Zato je Perina najprej pomislila, kako bi bilo, če bi vzela pri Rozaliji teti posebno sobico. Zdelo se ji je, da bo to najpametnejše. Da bi se vrnila v tisto sobo, kjer je spala prvi dan po svojem prihodu v Maraucourt, to misel je takoj zavrnila.

Po poti, ki jo je tako dobro poznala, se je napotila proti hiši. Ko je prišla do vrtnih vrat, je srečala Rozalijo, ki je priskakljala iz hiše.

»Ali greš na travnike?« jo je vprašala.

»Da. In ti? Ali si danes že prosta?« je odvrnila Rozalija.

Naglo sta se pomenili. Perina je povedala, da bi rada dobila sobo, Rozalija pa ni mogla iti takoj z njo k stari materi, ker je morala hitro oditi v Picquigny, vas, kjer je imel gospod Vulfran del svojih tovarn in kjer je Perina služila angleškimi strojnikom za tolmača.

li in pri tem zažgali gospodarsko poslopje posestnice Grandške Kazmahove.

* **Ogenj pri Memni.** Nedavno noč je Lončaričevan v Kosamican požar uničil domačijo. Lončaričevi imajo nesrečo, saj jim je ogenj ugonobil pred leti vse zgradbe. Ni bilo s čim si postaviti novega doma, pa so se vzeli v najem hišico, katero je zadnji požar upepelil.

* **Požar v Podvrhu pri Braslovčah.** Nedavno je postala žrtev požara hiša posestnice Marije Pristovnikove v Podvrhu pri Braslovčah. Ugotovljeno je, da je začelo goreti pri dimniku na podstrešju. Zgorelo je vse in je ostalo samo go.o z.dovje.

* **Pogorel je hlev.** V zgodnjih jutrnih urah v nedeljo je na Vivki pri Naklem začel goreti hlev pri gospodarju Skofcu. Vsi vaščani so hiteli sosedu na pomoč, da mu pomagajo rešiti živino, a bila je že rešena. Kljub pomoči gasilcev iz Nakla sta pogorela hlev in bližnja šupa. Le pomoči gasilcev se je zahvaliti, d se ni vžgala katera izmed bližnjih hiš.

* **Skedenj je zgorel.** V Dolenji vasi pri Ribnici je nastal pred dnevi požar. Pogorel je skedenj posestnika Bajta Franca. Ogenj je po vsej verjetnosti zanetil zlobna roka.

* **Pri požaru se je ponesrečil.** Nedavno se je vnelo gospodarsko poslopje posestnika Franca Ajdiča v Podgori pri Smartnem ob Paki in zgorelo do tal. Pri gašenju je dobi 38 letni brezposelni mesarski pomočnik Anton Bizjak, član gasilske čete v Smartnem ob Paki, hude opekline po nogi in prsih. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

* **Požar pri Naklem.** V noči na nedeljo je v gospodarskem poslopju posestnika Goloba na Polici pri Naklem nastal požar. Čudno je pri tem požaru to, da je začelo goreti na vrhu strehe. Domačini so rešili iz poslopja vse orodje in druge premičnine. Gasilci so prišli na kraj požara, ko jih je šlo neko dekle klicat v Naklo.

* **Dve gospodarski poslopji v ognju.** Na Selah je pogorel posestnik Jožef Kotnik. Ogenj mu je uničil dvoje gospodarskih poslopj.

* **Ponočni požar.** V Somarski pri Velki je zgorelo ponoči gospodarsko poslopje posestnika Simona Zašlerja. Komaj so rešili živino. Le ena svinja in več kokoši je zgorelo, dve svinji so pa zaradi opeklin morali zaklati. Gospodar Zašler je dobil pri gašenju hude opekline na glavi ter so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Samomor.** 25letni brezposelni krojaški pomočnik Srečko Rep v Mariboru je pil očetno kislino, pomešano s kvasom. V splošni bolnišnici so mu nudili pomoč, vendar je umrl. Vzrok samomora ni znan.

* **Obešeno v kleti je našel sinček 35-letno posestnikovo ženo Vilmo Podleskovo v Bodoncih.** Zapustila je listek, v katerem navaja, da je šla prostovoljno v smrt zaradi neozdravljive bolezni.

* **Drava izročila žrtve.** Januarja je skočil z mariborskega dravskega mostu v reko 26-letni krojaški pomočnik Emil Pevec. Šele zdaj po dveh mesecih je Drava njegovo truplo nاپlavila v Strmou pri Varaždinu. V truplu je prepoznal pokojnega Peveca njegov stric, in sicer samo po čevljih, ker je bilo vse drugo že razpadlo.

* **Najdena utopljenka.** Ob koncu lanskega leta je skočila na Špici v Ljubljani v Gruberjev prekop Marija Stuzijeva, žena zobnega tehničarja iz Kamnika. Zdaj so pa potegnili iz vode na Fužinah neznano žensko truplo in ugotovili, da je utopljenka pogrešana Stuzijeva.

* **Izgnan iz Avstrije se je pri nas obešil.** Avstrijski so izgnali 64letnega Lovrenca Šefka, ki je v Avstriji imel službo. Prišel je v domovinsko občino Sv. Trojico v Slovenskih gorcih, ki jo je zapustil kot mladenič. Zdaj je kot oslabel stavec padel v breme občine in so ga pošiljali od posestnika do posestnika. Te dni je prišel k posestniku Janezu Erjavcu. Erjavčevi so šli vsi od doma in je ostal Šefko sam v hiši. Ko so se zvečer domači vrnili, so zaman iskali Šefka. Šele drugo jutro so ga našli na podstrešju obešena.

* **Otrok v vrelem lugu.** V Gornjem Vrapcu je družino Ivana Bojara zadejala huda nesreča. Bojfanova žena je na štedilniku grela lug. Kraj matere se je v kuhinji igral njen uvelotni sinček. Bojfanova je za trenutek po opravljeni odšla iz hiše. V njeni odsotnosti se je dete skobacalo k štedilniku in zgrabilo za posodo z vrelim lugom. Posoda se je prevrnila in vreča tekočina se je razlila po otrokovem životu. Čez malo časa je Lojzek zaradi opeklin v hudih mukah izdihnil.

* **Viničarija je zgorela.** Žrtev požara je postala viničarija Jožefa Spanringa v Hošnici. Njegova sestra je kurila v krušni peči. Vnele so se saje v neometanem dimniku in ogenj je prišel nao zgradbo. Sosedje so komaj rešili otroke, živino i nekaj obleke.

* **Bik ga je usmrtil.** 52letni Premelč Janez s Sedlarjevega je služil za hlapca pri nekem večjem posestniku za Bežigradom pri Celju. Pred dnevi je šel Premelč v hlev in se mudil nekoliko pri domačem biku. Hlapec je bika najprej nekoliko razdražil, nato pa šel k njemu za ograjo in ga začel malo gladiti. Toda žival je bila še preveč razburjena in je v tej razburjenosti hlapca nabodla na roge. Premelč, ki je postal žrtev lastne neprevidnosti, je zaradi hudih poškodb na mestu izdihnil.

* **Nevaren nočni požar.** V nedeljo zjutraj je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Breznika Jožeta v Podvincih pri Ptuj. Domači so komaj rešili živino, med tem ko so morali vozove in drugo gospodarsko orodje prepustiti plamenom. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Gabernika, Dornove in Spuhlje. Gašenje je bilo zelo težavno, ker je primanjkovalo vode. Domneva se, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Velik požar na Mali Loki.** Nedavno noč je silen požar uničil vsa gospodarska poslopja Jožeta Pevca na Mali Loki. Zgoreli so skedenj, dve šupi in hlev, vse pod eno streho, trje svinjaki, drvarnica in sušilnica. Zgorela je tudi vsa živina, to je šestero glav in zraven še pes, ki je bil priklenjen na verigi. Rešili so samo štiri prasce. Zgoreli so dalje dva vozova, slamoreznica, plug in vse kmetijsko orodje. Na pomoč so prišla štiri gasilna društva s svojimi brizgalnicami, ki so vsaj rešila hišo in omejila požar, da se ni razširil na sosedna poslopja. Kakor se sumi, je bil ogenj podtaknjen, ker je začelo goreti gospodarsko poslopje naenkrat na dveh koncih.

* **Požar v Dolenjem Gradišču.** Pri posestniku Matiji Pavliču v Dolenjem Gradišču pri Št. Jerneju na Dolenjskem je nastal ogenj, ki je uničil kozolec dvojniki, seno, slamo, tri vozove in kmetijsko orodje. K požarišču so prihiteli gasilci iz Vrhpolja, Dolenjega Maharovca, Beše cerkve, Orehovice in Št. Jerneja. Gasilji so nepretrgoma dve uri in preprečili nadaljnjo škodo.

* **Na mrtvaškem odru okradena.** Ko je ležala pečarjeva žena Antonija Kropcejeva v Mariboru na mrtvaškem odru, so številni klopčiči opazili, da so ji drugi dan izginili lepi zlati uhanj, ki jih je zmerom nosila, ko je bila še živa. Okoli pokojnice se je smukala neka mladenka, ki je najbrž izrabila ugoden trenutek, ko je moral mrtiški paznik Štepihar k pogrebu inž. Ogrinca. Verjetno je, da je takrat pokojnici odvzela uhanje. O tem obveščeni orožniki so žensko aretirali, a uhanov pri njej niso našli.

* **Cigani so ga okradli.** Domačija posestnika Jožeta Arha stoji samotno na Okrogu pri Vačah. Zaradi hudih časov teži Arha neki dolg na posestvu. Zato si je te dni pri nekem prijatelju izposodil 6000 Din, da bi nevšečni dolg v Ljubljani poravnal. Ko pa je zvečer gospodar prešteval denar, so ga skozi okno opazovali cigani in so videl, kako je Arh shranil tisočake v predal kuhinjske omare. Ko je gospodar legel k počitku, so se cigani polastili plena in vzela jih je noč. O tatvinji so bili takoj obveščeni orožniki in komandir Kurnik je razposlal patrolje, toda za cigani ni bilo več sledu. Vlomilsko tolpo vodi poglavar Janko Nikolič.

* **Pogonsko jermenje mu je bilo všeč.** Brezposelni Tone Makuš je star znanec zaporov. Šele nedavno je bil izpuščen na svobodo. Te dni pod noč pa se je prithotapil do Samičevega posestva v Bodovelski grapi in snel na žagi pogonsko jermenje. Toda hlapci so ga opazili, se pognali za njim in ga prjeli. Izročili so ga orožnikom, ti pa okrožnemu sodišču v Ljubljani.

* **Bradeško v skofjeških gozdovih.** Skofješka varuhni reda imajo vedno poine roke dela. Te dni so bili orožniki obveščeni, da se potika v Poinograjskih Dolomtah zloglasni vlomilec Jože Bradeško, ki ga tudi v Ljubljani dobro poznajo, saj si je pred mesec sam priboril prostost z begom iz zapora. Bradeško je zloglasen tip svedrovca, ki krađe, kar mu pride pod roko. Orožniki so napek vse sile, da ga izsledijo. Vso noč so bili na preži v Hrastniški grapi menceč, da se bo zglasil pri katerem izmed svojih znancev, ki jih ima tod. Toda ni ga bilo. Nemara je zaslužil past in izginil kakor kafra.

* **Požigalčeva roka.** Bistrica, ki stoji ob banovinski cesti pri postaji Mokronog-Bistrici je imela v zadnjih dveh letih kar šest požarov. Na praznik 25. marca zvečer pa je spet gorelo. Pogorel je posestniku Simončiču še ne dve leti star kozolec dvojniki. Vse kaže, da je kozolec zažgala hudobna roka.

* **Oče in sin v bolnišnico.** V Trzič že dej časa zahaja neki Vičan, ki ima tam svoje dekle. Zaradi tega sta se postrani gledala s 30letnim delavcem Primožem Smolejem. Na praznik zvečer se je vračal Smolej domov in srečal Vičana, ki je bil v družbi Antona Mežka iz Trziča in dveh žensk. Med družbo in Smolejem je takoj nastal prepir in so se tudi stekli. Smolej je tekel domov, kjer je rokičal na pomoč očeta. Oborožila sta se s koloma in počakala družbo. Med pretepom je Mežek potegnil nož in sunil najprej mlajšega Smoleja trikrat, nato pa še očeta v hrbet. Oba Smoleja sta morala poiskati zdravnik, nato pa sta bila prepeljana v ljubljansko bolnišnico. Sin je lažje poškodovan, med tem ko je očetova poškodba precej resna.

* **Smrt po dveh zaušnicah.** V mariborski bolnišnici je umrl 55letni Gregor Draksler. V nedeljo je onemogel prišel v bolnišnico, kjer so ugotovili pretres možganov. Izpovedal je, da se je na Pobrežju sprl z neko žensko, ki mu je prisolila dve krepki zaušnici, da je obležal v nezavesti. Vzrok smrti je možganska krvavitev. Zdaj iščejo orožniki dotično žensko. Pokojni Draksler je bil božjasten.

* **Kovačnica denarja v gozdu.** Na Jožefovem sejmu v Studencih pri Mariboru so se pojavili 20dinarski ponarejeni kovanci. Orožniki so uvedli preiskavo in prišli na sled Kovaču Slavku od Gornje Sv. Kungote, ki je po daljšem oklevanju vse priznal in so orožniki našli v gozdu v zemlji zakopano pripravo za ponarejanje denarja. Model je napravil iz bakra. Na sejmu je skušal fant spraviti v promet prve svoje izdelke, pa ni imel sreče, ker so ga takoj izsledili. Izročeni je bil sodišču.

* **Bogoskrunski zlikovec.** Nedavno so imeli šolarji v Špitaliču pri Kamniku spoved. Po končanem obhajanju sta župnik in cerkvenik zapustila cerkev. Priložnost pa je porabil neznan potepin, švignil v zakristijo, vzal ključek in izpraznil ciborij. Potem pa je še nesnago naredil v klopi. Ko je v nedeljo med sv. mašo hotel župnik obhajati ljudi, je našel ciborij prazen.

* **Ženska s 40 kaznimi.** Ljubljanska policija je aretirala neko 35 letno potepanko, ki ima za seboj že 40 kazni. Zdaj je bila zasačena, ko je spet beračila po ljubljanskih ulicah. Ženska je doma v Dolenjskega.

* **Kmetice so napadli.** Vsako sredo in soboto je v Kočevju tržni dan, na katerega prinesejo kmetice iz okolice pridelke. Kmetice pridejo po 20 in še več kilometrov daleč, da vnovčijo, če tudi za majhen denar, svoje pridelke. Tako so prinesle pred dnevi jajca na kočevski trg od Hinj. Pa so se šele po-

zno popoldne vračale domov. Proti večeru so prišle v samotni gozd, kjer so jih naenkrat napadli trije okrinkani roparji. Zahtevali so od preplašenih žensk denar. Najpogumnejša med njimi se je branila, pa so jo napadalki vrgli na tla in jo neusmiljeno pretepli. Ubožice so bile okradene za ves denar, ki so ga krvavo zasužile.

* **Vlom v cerkev na Kalvariji.** Te dni proti poldnevju so opazili sprehajalci na Kalvariji v Mariboru, da so vrata v cerkvi sv. Barbare vlomljena. Tudi v cerkvi je bilo vse v neredu. O vladu so takoj obvestili orožnike v Košakih. Vlomilci so razbili puščico, kjer pa najbrže ni bilo kaj več denarja, ker so jo pred dnevi izpraznili. Razen tega so seveda tuji stikači po zlati cerkveni posodi, ki je pa ni bilo. Shranjena je namreč v stolnem žužnišču in jo prenesejo v cerkvično samo ob slavnostnih priložnostih.

* **Za kolo eno leto robije.** Pred malim senatom v Ljubljani je bil obsojen na eno leto robije zaradi tatvine kolesa delomrznin in že 13krat kaznovani France Žagar, stanujoč na Kodeljevem. Novembra lani je ponoči odpeljal iz kleti šolskemu upravitelju g. Viktorju Jenku na šoli v Mostah kolo, ki ga je potem prodajal v kavarni »Central«, pa ga je stražnik zasačil. Žagar se je proti previsoki kazni pritožil.

* **Dve žrtvi sirovih napadov.** Na praznik je neznan moški napadel v Dobju 32-letnega dnarja Marka Lesjaka iz Jezerca pri Planini z nožem in mu zadal globoko rano v levo stran prsi. V Vojniku pa je neznanec udaril 57-letnega delavca Franca Lavrinca iz Ljubljane s kolutom po glavi, da mu je prebil lobanjo. Obe žrtvi sirovih napadov sta v celjski bolnišnici.

* **Vlomilci so prekopal zid.** V Radvanju je bil izvršen drzen vlom v mesnico mesarja Mihaela Medveda. Ziljkovci so prekopal zid z železnim drogom ter napravili široko odprtino skozi katero so se splazili v notranjost. Odnegli so razno mesnino in 490 Din gotovine.

* **Uboj v skrivnem vinotoču.** V Piršebregu v občini Globokem pri Brežicah je bil pred dnevi ubit Petančič Miha, star 33 let in oče treh otrok. Ubijalec je znan pretepač Edvard Grmovšek, ki je lani ubil nekoga Cizla in bil za ta zločin obsojen na sedemmesečno ječo, toda je bil 9. marca letos pomiloščen. Do uboja je prišlo v nekem skrivnem vinotoču. Že vinjeni sta se začeli prepirati Grmovškova in Petančičeva družba. Tudi Petančič je bil prepirljive narave. Naenkrat sta skočila Grmovšek in Petančič drug v drugega. V tem trenutku je Grmovšek zabodel nasprotnika z žepnim nožem v vrat, da mu je prerezal žilo odvodnico. Petančič je silno krvavel in mu ni bilo več pomoči. Izdihnil je v teku 10 minut. Orožništvo iz Dobove je zločinca aretiralo.

* **Cetrte božje zapovedi prav nič ne uvažeta sinova 61 letnega posestnika Ivana Majcna iz Polja, občina Tržišče.** Oba sinova sta se napotila pred dnevi v sosednjo vas, kjer sta čez dan delala pri nekem vinogradniku, zvečer pa sta se vrnila na očetov dom in pri prihodu zahtevala, da jima pripravi večerjo. To pa jima je oče odbil s pripombo, naj gresta na večerjo tja, kjer sta delala čez dan. Očetov odgovor je oba sinova tako razjaril, da sta nenadno skočila nanj z nožem. Ubogemu očetu sta sirova fanta prizadejala po vsem životu nešteto hudih ran. Poškodovanca so moralj pripeljati v bolnišnico usmiljenih bratov.

* **Velika tatvina usnja.** V ptujski trgovini g. Jožefa Pirija z usnjem so že delj časa opazili, da izginjajo cele kože boksa in velike količine podplato. Te dni pa so orožniki dobili ovadbo, da neki delavec imenovane tvrčke prodaja usnje nekemu posestniku v Cvetlinu. Orožniki so zadevo zasiedovali ter ugotovili, da posestnik Car Avgust iz Cvetlina razpečava po Hložah med ljudi usnje po zelo nizkih cenah. Ko so orožniki posestnika trdo prijeli, je ta priznal, da je dobival usnje od delavca Egidija Rudolfa z Brega. Oba sta pod težo dokazov kmalu priznala tatvino. Dognalo se je, da je delavec v kratkem času odnesel iz trgovine 25

kož boksa in 150 parov podplato. Oba sta bila aretirana in oddana v sodne zapore.

* **Vrat mu je prerezal.** V neki zidnici v Malem Vinjem vrhu se je znašlo več kmečkih sinov. Dobršen del razgovora se je sukal okrog deklet. Pri takem pomenku je prišlo med fanti do prepira in pretepa, katerega žrtev je postal 27letni posestnikov sin Rodič Franc iz Tomažje vasi. Eden izmed njegovih tovarišev je skočil Rodiču za vrat in mu ga prerezal. Z veliko zevajočo rano so prepeljali hudo ranjenega mladeniča v bolnišnico.

* **Napad brez povoda.** Te dni je šel po cesti proti vasi Malinam pri Semiču 18letni posestnikov sin Vulič Stefan, kateremu so prišli nasproti kopači. Brez povoda je eden izmed njih udaril ubogega fanta s kopačico po glavi, da mu je presekala lobanjo. V brezupnem stanju so pripeljali podivjančevo žrtev v bolnišnico.

* **Uboj v pijanosti.** V Novi gori pri Draščih je bilo v petek večje število kopačev, ki so se potem ponoči vračali precej vinjeni po draščiki cesti proti domu. Kmalu pa sta se sprla 17letni Ivkovič Martin in 24letni Majhen Jože, brezposelni kovaški pomočnik, oba iz Juravskega Broda pri Metliki. Med prepiranjem je Majhen zamahnil z motiko in udaril Ivkoviča po nogi, da mu je presekala čevljev. Osumljeni Ivkovič trdi, da ga je potem s pestjo odrinil od sebe, gotovo pa je, da se je poslužil noža in z njim zadal Majhnu več ran, od katerih sta bili dve smrtno nevarni, ker so bila ranjena pljuča. Proti polnoči so pripeljali hudo ranjenega Majhena v Metliko, kjer pa je zjutraj umrl. Ivkoviča so aretirali.

* **Vlomilci na delu.** V zadnjem času je bilo v okolici Ptujja izvršenih več vlomov, predvsem v vinske kleti, iz katerih so odnašali vino in žganje, pa tudi vinogradniško orodje. Te dni so obiskali posestnika Čuča Lovra v Gerlincah. Ko je bila družina odsotna, so se vlomilci splazili v stanovanje ter vlomili v omaro v sobi, iz katere so odnesli več oblek, čevljev, zlato zapestno uro in veržico, za popotnico pa so vzeli s seboj še šest litrov žganja. Orožniki so vlomilcem že na sledu.

* **Stroge kazni za ubijalce.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal Gašper Munko iz Gornjih Jablancev pri Čirkovcah v ptujskem okraju. Obtožen je, da je z nožem sunil Martina Vuka, ga zadel v srce in na mestu ubil. Murko je izvršil dejanje v vinjenosti, zagovarjal se je s silobranom, kar pa sodišča ni moglo omeličati. Izreklo je strogo kazen: pet let robije in tri leta izgube državljanskih pravic. V utemeljitvi sodbe je predsednik senata g. Lenart izjavil: »Ker se je dejanje izvršilo v kraju (ptujski okraj), kjer so uboiji na dnevnem redu (samo na pustni torek je bilo v tem okraju pet ubojev) je sodišče odmerilo izredno strogo kazen, da bi na ta način izkušalo preprečiti nadaljevanje takih divjaštev. — Drugi je prišel na obtoženo klop 23-letni posestnikov sin Martin Jerebič iz Gomelce. Obtožen je, da je zabodel z mesarskim nožem Franca Raščana in ga usmrtil. Razprava se je morala preložiti, ker je obtoženec pri privedbi v razpravno dvorano izgubil vsako rasonodnost. Ko so mu pokazali ključ, je mislil, da je to samokres, 50 dinariki kovaneec je smatral za desetak, prepoznal ni nobene priče in se je ves čas tresel ko šiba na vodf. Sodišče je pozvalo dr. Zorjana, ki je ugotovil, da trpi obtoženec zaradi zmedene duševnega razpoloženja, ki ga je zakrivil zapor in da ni sposoben za razpravljanje. Zaradi tega je senat razpravo preložil, obtoženca pa je izpustil na svobodo, da se pozdravi.

* **Sleparstva z električnim tokom.** Škofjeloška elektrarna je imela v zadnjem času mnogo opravkov zaradi nepravilnih motornih električnih števcev, zaradi katerih so mnogi odjemalci toka preveč plačevali. Ta pomota se je poravnala in se preveč vplačani denar vrne. Elektrarna pa je tudi dognala, da nekateri odjemalci toka niso plačevali.

Pri nekem okoliškem posestniku se je ugotovilo, da je s spretnimi manipulacijami dosegel toliko, da vse leto ni plačal skoro nič toka, čeprav so pri njem gorele luči dan za dnem. Taki in slšni prestopki so se dognali tudi v Škofji Loki sami, še več pa v območju starološke občine po posameznih vaseh. Takim brezvestnejšem stopajo zdaj odločno na prste, da se vzpostavi red, kakor ga zahteva poštenost.

* **Zločin duševno omejenega hlapca.** V Črnem grabnu pod Trojanami je napadel okrog 35 let stari Lojtra Ivan, o katerem pravijo ljudje, da ima v glavi vseh koles, nekega Kamnika in ga s sekuro tako vsekal v prsi, da mu je izsekal kar kos mesa. Ranjenca so še ponoči odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Po zločinu se je napotil s sekuro in še nekim drugim ostrim orodjem po glavni državni cesti proti Vranskemu. In med potjo je skoro kar po vrsti obsekal vsa mlada drevesa, ki jih je dala vsaditi državna uprava. Najhujše razdejanje je napravil na Vranskem pri posestniku Javoršku. Temu je dobesedno posekal ves sadovnjak (okrog 50 dreves). Tudi cestnemu nadzorniku Lukmanu je posekal nekaj dreves. V ranih jutrnih urah pa je prirohnal pred hišo, v kateri stanuje najemnik Kavčič. Tu je začel razbijati in točiti po oknih. Šap k sreči ni razbil, pač pa je obsekal s sekuro okenske okvire. Ko ga je Kavčič preganjal, je odšel z Vranskega proti Bistrici, kjer je nadaljeval svoje divjanje pri Livku, kateremu je tudi posekal veliko množino dreves. Od tam je šel na Osredok, kjer je izlil svojo jezo nad sadovnjakom posestnika Presekarja. Vsi prizadei imajo ogromno škodo na sadnem drevju. Zločinca je šla iskat orožniška patrulja. Ljudje pravijo, da je fant bolj hudoben kakor pa prismojen, vendar ni verjetno, da bi mogel v glavi zdrav človek početi take reči. Bil je že ponovno zasačen pri raznih tatvinah. Tudi drevesa ob državni cesti je pred leti že enkrat posekal in bil zaradi tega obsojen. Na Vranskem pa je že prej enkrat pobil na neki gostilni vse šipe. Ves divji in nerazsoden postane zlasti, če se napije, kar je bilo najbrž tudi tokrat. Lojtra Ivan je doma iz Zagorja ob Savi. Zdaj je služil nekje na Trojanah. Grozil je tudi, da mora pet ljudi ubiti, med njimi dva z Vranskega in enega iz Ločice, potem se bo pa sam obesil. Takega ljudem in imetju skrajno nevarnega človeka bi bilo treba za stalno spraviti v blaznico.

* **Obtožen umora, obsojen pa zaradi uboja.** Lani se je pripetil na starega leta dan v Laporju strašen dogodek. Posestnik Franc Kašelj je z dvema udarcema z motiko ubil svojega sorodnika, upokojenega financarja Veleslava Milutinoviča. Te dni je sedel Kašelj pred sodniki velikega kazenskega senata v Mariboru. Državni tožilec ga je obtožil umora. Leta 1926. se je poročil pokojni Milutinovič s sorodnico obtoženca. Zakonca sta živela nekaj časa v St. Ilju, po Milutinovičevi upokojitvi pa sta se preselila k posestniku Kašlju v Laporju pri Sl. Bistrici. Milutinovič se je vdal pijači ter je tako zapravljjal, da je žena skušala izposlovati njegov preklc pred sodiščem. Zaradi tega so v družini nastali prepri, ki so škafili tudi razmerje med Kašljem in Milutinovičem. Milutinovič je dan za dnem pjan razgrajal okrog hiše, kar je gospodarja zjezilo. 31. decembra lanskega leta je Milutinovič zvedel, da ga hoče dati njegova žena preklicati. To ga je tako razjarilo, da je razbijal okrog hiše. V tem trenutku je prišel iz gozda Kašelj. Skočil je v drvarnico, zgrabil za motiko ter planil z njo nad svaka. Milutinovič je bežal, Kašelj pa ga je dohitel ter mu z dvema udarcema razbil lobanjo. Ko so Kašlja zaslišali, je priznal, da je že prejšnji večer razmišljal, da bi bilo Milutinoviča najbolje ubiti. Tudi pri napadu z motiko je računl z možnostjo, da bodo udarci smrtni. Pri razpravi je obramba dokazala, da Kašelj dejanja ni izvršil naklepno ter je bil zaradi tega obsojen samo zaradi uboja na dve leti zatočenja in izgubo častnih pravic za časa prestajanja kazni. Obsodbo je sprejel

PREKMURSKI GLASNIK

Nesreča pri delu. V Puconcih se je pripetila v tamkajšnji žagi huda nesreča. Delavec Franc Herboj je prišel po nesrečnem naključju v transmisijo in ga je vrglo s tako silo na cementna tla, da je obležal nezavesten s hudimi poškodbami na glavi. Nesrečnega delavca so prepeljali v bolnišnico.

NAŠI NA TUJEM

Novice iz naših ameriških kolonij

Cleveland, marca.

Iz Milwaukeeja poročajo, da je bil gostilničar Goričar obsojen na šest mesecev zapora ali na 250 dolarjev denarne kazni, ker je prodal nekemu pijanemu gostu kozarček žganja.

V Newyorku se je smrtno ponesrečil Vincent Benzekovič. Ko je snažil okno, je omahnil in strmoglavil na cestni tlak, kjer je obležal pri pr.či mrtve.

V Calumentu je po nesreči obstrelil s samokresom 15letni Mukavec svojo 12 let staro sestro. Igral se je z orožjem in ni vedel, da je nabito. Krogla je deklico zadela v nogo.

Bizu Gladstona se je pripetila huda nesreča, ki je zahtevala življenje treh potnikov, in sicer dveh Američanov in našega rojaka Josipa Blazine.

V bolnišnici v Broughtonu je umrla 20 let stara Ana Fajdova. Bila je bolničarka. Pri izvrševanju svojega težkega poklica se je močno prehladila in podlegla pljučnici.

V Chishlomu je umrla Marija Petričeva, rojena Kovačevićeva. Doma je bila iz Povece pri Sv. Trojici na Notranjskem. Zapustila je dva otroka in moža Franca.

V Clevelandu je umrl Franc Pšeničnik, ki je bil doma iz Brežic. Štel je 56 let; v Ameriki je živel 22 let.

V Esmeralu je umrla Ivanka Požarjeva iz Slatnika pri Ribnici. Štela je 53 let in je živele v Ameriki 35 let.

V Rockdalu je umrla vdova Lukšičeva, stara 44 let, zapuščala šest otrok in Ivan Grill, star 50 let, ki zapuščala ženo in štiri otroke.

V Clevelandu je umrla v bolnišnici Frančiška Mihevčeva, rojena Nagodeova, doma iz Logatca. V Ameriki je živele 15 let. Njen mož je umrl pred sedmimi leti.

V Milwaukeeju je umrl Ivan Turk, star 46 let, doma iz Rečice v Savinjski dolini. V Ameriki je bil 25 let.

V Clevelandu sta umrla 66letni Mihael Mastnak, ki se je pred 32 leti preselil iz Celja v Ameriko, in Marija Papeževa, rojena Pečjakova, po domače Gregurjeva mati. Stara je bila 55 let, doma pa iz Sevice, občina Šmihel. V Ameriko je prišla pred 35 leti.

V Newyorku se je poročil jugoslovenski podkonzul g. dr. Ante Pavelič. Za ženo je vzel Marijo Ano Smithovo, Američanko iz Chicaga.

V Madridu je umrla Magdalena Petričeva, stara 80 let, doma iz Zigmartec pri Sodražici.

V Thomasu je umrl Anton Jakoš, doma iz Dul pri Litiji. Štel je 60 let in v Ameriko je prišel pred 34 leti.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremi denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vrsti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št 3064-64. Bruxelles; Francija: št 1117-94. Paris; Holandija: št 1458-66. Ned Dienst; Luksemburg: št 5967 Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

Franc Goričan:

Peš po Franciji pred 40 leti

(Dalje).

Računal sem, da dobim denar v desetih dneh, v zepu sem imel samo se en frank in štiri solce, vsega skupaj torej 24 soldov. Dnevno sem smel poročiti je dva soka. V gostini sem povedal, da me nekaj dni, ne do, Sobe nisem plačal. Na pomolu, kjer se radje razkladajo, sem mislil, da dobim morda kakšno priročnostno delo, a ni bilo nič. Vse polno domačinov je čakalo vsak dan na najmanjši zaslužek.

Na pristanišču so kuhali na več krajih kar na prostem brez strehe, v velikih kotlih, večjih, kakor jih pri nas rabimo za svinje. To je bila nekaka mešanica povrtin: krompirja, korenja, pora in sličnega. Iz tega je nastal neke vrste močnik. Precej obilna porcija je stala dva solda. Najedel se pa je človek tega prav pošteno, saj je bilo tako gosto, da je žlica notri stala. Druge sem videl, da so si kupili poleg še za en sold črnega vina, ga prilili tej mešanici, dobro zmešali in so imeli na ta način juho. Pet dni sem živel ob tem močniku. Čeprav sem bil vse življenje pri zelo dobrem teku, mi ni nikoli pozneje nobena hrana tako dišala. Vsak večer sem se napotil prenočevati k svoji stari hruški.

Denar še ni sreča, sem večkrat slišal in čital. V mojem položaju je pa bila huda nesreča, ker ga nisem imel. Ampak ta življenska šola je bila zelo prepričevalna, bolj kakor najlepši nauki o vrednosti denarja in štedljivosti. Tu sem se nazorno in praktično naučil, da ima denar glavno besedo v življenju, posebno še v tujini. Z menoj je poredko, na kratko in le kar mimogrede izpregovoril. Včasih me je pozdravil: »Dobro dan!« takoj ali kmalu za tem pa: »Srečno, pa zdrav ostani, Franček!« in izginil.

Blagor ubogim na duhu, ki malo mislijo in nimajo bujne domišljije, ker niso podvrženi mučnim duševnim bolečinam. Že sama misel na to, da bi Maksim mojega pisma ne prejel ter da bi jaz denarja sploh ne dobil, ker se pač lahko pripeti eno ali drugo, mi je povzročila neznanško trpljenje. Odločil sem se, da pojdem iskat urad za vpis v turško legijo. Ko bom prav na koncu, se bom javil, sem sklenil.

Ko sem iskal to pisarno, sem se spomnil, da mi je rekel eden izmed ruskih sošolcev, ki jih je bilo tedaj v San Micheleju šest, da ba on najbrž tudi prišel septembra ali oktobra praktičirat v Bordeaux. Poiščem ruski

konzulat in ogovorim konzula po rusko, pa opazim, da me ne razume. Bil je Francoz. Vprašam ga, ali je g. Junk v Bordeauxu. Potrtil je in mi povedal, da stanuje v hotelu Imperialu. Odpravil sem se v hotel. Vratar mi je povedal na moje vprašanje, da je res stanoval tukaj, dan poprej pa se je preselil v privatno stanovanje. Naslova ni pismil. Spet sem moral pod hruško.

Drugi dan sem šel spet k ruskemu konzulu in mu povedal, da Junka ni več tam. Tajnik, prav prijazen gospod, mi je rekel, da bo tovariš v teku dneva prav gotovo prijavil svoje novo bivališče, zato naj pridem drugi dan po naslov. Drugi dan sem res dobil prijateljev naslov in našel njegovo stanovanje. Gospodinja, ki sem jo vprašal no njem, pa mi je dejala, da je odpotoval na izlet in da se vrne šele ponoči. Prosil sem jo, naj mu pove, da ga išče sošolec in da naj me počaka. Spet sem moral ven iz mesta. Drugi dan, to je bil že četrti, sem ga našel in sva se pozdravila. Poznal sem se, da sem za agitatorja, agenta ali prosilca, če je šlo za lastno korist, popolnoma za nič. V tej strašni sili pa nisem prav nič okleval. Rekel sem mu kar naravnost:

»Ljubi moj, v hudi stiski sem. Pomagaj mi za nekaj dni! Ko dobim denar, ti takoj vrnem.« Tako se je ustrašil, da je kar prebledel.

»Ne, ne,« mu rečem, »nič se ne boj! Ne prosim morda za tisočak ali stotak. Samo dvajset frankov mi posodi.«

Opazil sem, kako se mu je kamen odvalil od srca. Bil je dober človek in mi je dal dvajset frankov. S temi sem šel v staro stanovanje. Nekaj dni sem še prebil tam in hodil vsak dan na pošto vpraševati, ali je že kaj prišlo zame. 22. oktobra sem dobil denar: 100 goldinarjev=200 frankov, obenem pa tudi pismo iz Montpelierja, da me čaka služba: nastop prvega novembra in plača 60 frankov na mesec. To je bilo malo preveč za smrt in precej premalo za življenje. Bil sem že na koncu svojih moči, skoraj popolnoma obupan, da nisem videl nobene druge rešitve več kakor tujsko legijo. Naenkrat pa je prišla obojestranska rešitev: denar in služba. Moje veselje je bilo nepopisno proti prejšnji žalosti in potrnosti. S pošte sem šel naravnost k tovarišu Rusu. Vrnil sem mu dolg in se mu lepo zahvalil. Prav pri srčno sva se poslovila. (Se sledi).

ŽENSKI VESTNIK

Čiščenje tal

Kako spraviš madeže od črnila iz tal ali mize in drugih predmetov. Kakor hitro se je črnilo polilo po tleh, zadostuje, če takoj pod pomiješ s toplo vodo in potem madež zdrgneš še z limono. Če so pa madeži od črnila že zastareli, pa raztopi v vroči vodi vinskega kamna (dobiš v drogeriji), polij po madežu in z ostro krtačo drgni po madežu. Nazadnje pomij še s čisto vodo. Če je tak madež na parketu, ga potem, ko si madež odstranila in so se tla posušila, namaži s parketnim loščilom in lošči s krtačo.

Če so tla razsušena, imajo velike razpoke, v katerih se nabira prah in se rade tam rade bolhe. Zato taka tla zamaži s posebno mešanico. Skuhaj navaden mizarški klej. To narediš tako, da klej zlomiš, daš v lonec, priliješ tople vode ter počasi in mešaje kuhaj. Kreda v prahu (dobiš v trgovinah z barvami) zmešaj v prav gosto kašo, nato prilivaj vroč kuhani klej, da dobiš prav gost zmes. Potem primešaj zraven še presejanega žaganja in s to zmesjo zamaži razpoke v tleh.

Lonec, v katerem imaš pripravljeno zmes, imej pri delu v vroči vodi, da ostane zmes topla, med tem ko delaš.

Ko mašiš razpoke, imej krpo pri roki in sproti obriši, če si pomazala podnice, ker pozneje, če se prisuši, je težko očistiti pod. Ko si vse špranje zamašila, naj se sušijo čez noč. Drugi dan pa tla lahko poribaš, če je parket, pa loščiš.

Za kuhinjo

Jetrna pasteta. 30 dek bolj mastnega svinjskega mesa, 25 dek svinjskih jeter, eno čebulo, pet dek slanine, malo zelenega peteršilja, strok česna in eno v mleko namočeno in otisnjeno žemljo skupaj zmelji (dvakrat) na stržku. Potem dodaj malo dišave, čašico konjaka ali ruma, pet dek na drobne kocke narezane slanine in vse skupaj dobro zmešaj in osoli. Kozo obloži s tanko narezano slanino in naloži noter zmes, razravljaj in še po vrhu obloži s slanino. Postavi kozo v krop (koza mora biti precej večja in imeti mora točno pokrovko, da para ne bo uhajala), vse skupaj pa postavi v pečico, kjer naj se tako v kropu pasteta kuha eno uro. Paži pa, da bo v kozi vedno dovolj vode, sicer se pasteta začne peči, namesto da se kuha. Ko je pasteta kuhana, jo vzemi iz pečice, postavi na mizo in naj se počasi ohladi. Drugi dan podrži kozo pet sekund v kropu, nato hitro zvrni na krožnik. Pasteto razreži, lepo zloži na krožnik, okraši jo še z žolco in daj s solato na mizo.

Domač kaviar. Dva slanika dobro izperl, da odstraniš sol (požoji slanika v vodo, vodo pa večkrat menjaj). Nato očisti in prav drobno sesekljaj. Primesaj dve trdo kuhani sesekljani jajci, eno naribano čebulo, dve žlici gorčice, dodaj tudi dve žlici kisa, pa precej olja in malo popra. Vse skupaj dobro zmešaj. En dan staro štruco kruha razreži v kose za prst debele, pomaži vsak kos s sirovim maslom, nato s slanikovo zmesjo in daj s čajem na mizo.

Praktični nasveti

Če so v stanovanju vlažna tla ali zid, jih pomaži s tole mešanico: Na 5 kg živega apna mešaje vlijav dva kg vode (vodo stehtaj). Nato prilivaj mešaje 5 kg vrelega stopljene guma, dobro mešaj in prilij še 5 kg lanenega firneža. Vse skupaj tako dolgo mešaj, da dobiš srednje gosto mešanico. Nato precedi skozi gosto krpo in pustl, da se zmes shladi. Pred uporabo spet segrej, po potrebi prilij še malo firneža in namaži (kakor z oljnato barvo) zid ali tla s to zmesjo, ki se v dveh dneh posuši. Ko se je posušilo, zid pobeli, tla pa pobarvaja in tako ne bo stanovanje več vlažno.

ZANIMIVOSTI

× **Najstarejše jajce na svetu.** Celih 135 milijonov let so ležale kosti dinozavrov in čakale na prihod letala, ki jih je z njegovo pomočjo odkril ameriški raziskovalec dr. Brown v Wyomingu. Dr. Brown je pripeljal s seboj domov 30 zabojev okamenelih kosti in potreboval dobri dve leti, da jih je preučil in sestavil v okostnjake. Že zdaj je gotovo, da se bodo dali iz teh kosti, ki so pripadale okrog 20 dinozavrom, v celoti sestaviti trije ali štirje okostnjaki. Našli so tudi kamne, ki so jih požirale te orjaške živali podobno, kakor zobljajo kokoši pesek, da si olajšajo prebavo. Pred dvema leti je bilo najdeno dinozavrovo jajce, ki je veljalo za najstarejše na svetu. Njegovo starost cenijo učemjaki na 100 milijonov let. Znanstvena družba, ki se je vrnila nedavno v Haward, je prinesla s seboj novo dinozavrovo jajce, najdeno v Texasu, staro okrog 225 milijonov let. Znesla ga je najbrže samica orjaškega kuščarja.

× **Prikljenjena mlada žena.** Pred kratkim je vdrla policija v dom mladoporočenega para v Krystinowu pri Krakowu. Na uho ji je namreč prišlo, da je mladi mož čisto odsojen, da pa ni mlada žena od poroke sem nikoli zapustila doma. Ker so slutili kaj hudega, so sklenili, da zadevo preiščejo. Oboženi policisti so s silo odprli vrata stanovanja. Soba in kuhinja sta bili prazni. Preiskali so vse in na zadnje so vdrl v klet. Tu se jim je nudil čuden pogled. Mlada žena je bila k eni izmed sten prikovana z verigo. Namesto, da bi svoje »rešitelje« sprejela z veseljem, pa jih je samo grdo pogledala in jim dejala: »Kaj hočete? Ljubim svojega moža in on ljubi mene. Toda on je ljubosumen, zato me vsakikrat priklene z verigo k steni, kadar ostavi hišo. Ker ga ljubim, ne vidim v tem ničesar slabega«. In tako so morali policisti oditi, ne da bi smeli prisvojeno ženo rešiti spon.

× **Amerika spet proti alkoholu.** Ko je padel pred dvema letoma protialkoholski zakon in so smeli Američani spet piti pivo ali vino, je kazalo, da je vprašanje alkoholske zabrane rešeno. Izkušne iz suhih let za Ameriko niso bile izpodbujajoče. Prepovedi alkoholnih pijač se ljudje nikoli niso strogo držali. V senci prohibicije so se pojavile tolpe tihotapcev alkohola, a policija jim ni mogla do živca. Iz teh tolp so nastale sčasoma zločinske tolpe, ki so strahovale cela mesta in delale tudi državi občutno škodo. Na drugi strani so se pa tihotapile slabe alkohole pijače, kar je tudi škodovalo narodnemu zdravju. 29 kongres zveze proti točenju alkoholnih pijač pa je pokazal, da se gibanje proti alkoholu v Ameriki spet

72 52 142 117 280 142 99 40 11

Sternceki
CELJE 97

UJEN-K-ZEM
-PROM-V-NORU-
ZASTONJ

širi. Glavni tajnik zveze Scott Mac Bride je v svojem poročilu izjavil, da se bo Amerika v desetih letih spet vrnila k prohibiciji. Za svojo trditve je našel razloge, izmed katerih je glavni, da nasprotniki prohibicije niso izpolnili obljube in ne poskrbeli za omiljenje pijančevanja. Pijančevanje in požrešnost sta v Ameriki čedalje hujša in edni izhod je povratek k prohibiciji. Toda oblastva bodo morala poskrbeti, da se prohibicijski zakon ne bo več tako kršil, kakor se je posebno zadnja leta pred odpravo prohibicije.

× **Vztrajen pešec.** Leta 1910. je neki madžarski inženjer s kraljem ameriških železnic Astorjem sklenil stavo, ki je prav zanimiva. Inženjer je rekel, da lahko peš prehoji vseh 182.000 km, kofikor so dolge Astorjeve železnice. Bogati Astor pa je rekel, da rad plača inženjerju 100.000 dolarjev v gotovini, če se mu bo do leta 1940. to res posrečilo. In inženjer je šel na pot. Ko je leta 1910. začel svojo dolgo popotovanje, je šel 25 let. Danes jih šteje že 50 let ter je v teku četrto stoletja prehodil že 173.000 km in 56 dežel. Pri tem se je naučil 14 jezikov, bal štirikrat povožen od vlakov ter je enkrat padel z železniškega mostu. Na tem svojem popotovanju je porabil 815 parov čevljev, kar prav za prav ni mnogo ni. Zdaj se je vkrcal iz Italije v Južno Ameriko, nato pa se povrne v Severno Ameriko po tistih 100.000 dolarjev.

× **Poljska bo gradila majhna letala.** Neko industrijsko podjetje na Poljskem namerava izdelovati majhna letala, ki bodo dvosedežna in bodo zelo poceni cenejši kakor avtomobil. Ta letala bodo na sto km porabila največ do 10 litrov bencina.

× **Električne rokavice.** Neka nemška tvrdka je začela izdelovati rokavice, ki se električno grejejo. Podloga teh rokavic je zvezana z električno baterijo. Rokavice so namenjene predvsem šoferjem in delavcem, ki delajo v mrazu.

× **Častna predsednica angleških mohamedancev.** Mohamedanci na Angleškem, ki imajo svoje društvo, so izvolili za častno predsednico staro vdovo Hamiltonovo. V mohamedanskem svetu, kjer še danes ne uživajo žene posebnega ugleda, je izvolitev Hamiltonove zbudila veliko pozornost. Hamiltonova je dobra poznavalka korana, pa je svojim častilcem sama izjavila, da sve-

ta knjiga Islama njene izvolitve ne odobrava, pokorila pa se bo vendar volji vernikov.

× **Posledice brezposelnosti.** V Londonu je izšla zanimiva knjižica o vplivu brezposelnosti na zdravje. Izkazalo se je, da delavci, ki so izgubili delo, kmalu izgube tudi na teži. Normalno razvit, 21 let star delavec tehta 59.7 kg, če pa dalje časa ne dela, tehta samo 56.6 kg. Čim starejši je, tem večja je ta razlika. 45 let star delavec tehta povprečno 64.4 kg, če je pa dalje časa brez dela, pade njegova teža na 63.2 kg. Poleg tega vpliva brezposelnost tudi na rast. Mladenci in dekleta, ki še rasto, čutijo posledice brezposelnosti v tem, da njihova rast zastane. 21letni delavec meri povprečno 1.70 m, brezposelni pa 1.68.

× **Kako je v gozdu orjaških dreves v Kaliforniji.** Cudežna kalifornijska pokrajina dreves mamutovcev je najnovejšo narodno zabišče. Orjaški iglavec mamutovec je zanimiv zlasti zato, ker ne rase nikjer drugod kakor v ozkem pasu vzdolž Tihega morja. Mamutovci so poginili v času, ko so gradili piramide in so torej ti častitljivi gozdni samodržci potrebovali več tisočletij, da so dosegli današnjo višino in širino. 97 odstotkov vseh mamutovcev na svetu rase na tem mamutovskem ozemlju. Debla tega drevja so docela ravna, njihova skorja pa je skoro škrlatne barve. V rožnatem sijaju tonejo mamutovski gozdovi in po pravici so jih pogosto primerjali z ogromnimi cerkvenimi ladjami. Velikanske gmote praproti, katerih stebila so debela kakor človeško telo, rasto ob vznožju teh gozdnih samodržcev, med njimi pa so pomešane druge divje cvetke raznih barv. Prva izmed njih je mamutska lilija, znana kot najbolj dišeča lilija na svetu. Ta lilija zraste nekaj metrov visoko in vsaka njena mladica ima od 45 do 78 popkov in cvetov. Cvetovi so sprva čisto beli in škrlatno pegasti, kmalu pa dobijo rožnato barvo, ki polagoma prehaja v temnorubinat škrlat.

Listnica uredništva

Nasova — Sv. Ana v Slov. goricah. Fotografijo takoj dobite, samo moramo pregledati vse slike, da vidimo, če je še tudi ona druga slika poleg.

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 5. aprila: 8.00: Telovadba (15 minut za ženske, 15 minut za moške; profesor Dobovšek). — 8.30: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 8.45: Akademski pevski kvintet; vmes plošče. — 9.40: Postni govor (dr. Mihael Opeka). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. — 11.30: Velikonočne pravilice (Vinko Bitenc). — 12: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Radijski orkester. — 13.15: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). — 16: Solate kapusnice (Strukelj). — 16.20: Prenos koncerta gorenjskih sokolskih pevskih zborov iz Kranja. — 18.20: Dr. France Prešeren: Krst pri Savici (recitiralji bodo člani ljubljanskega gledališča). — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Večer angleške glasbe (izvajala bosta Orkestralno društvo Glasbene Maticе in godalni orkester državnega konservatorija). — 21.00: Napevi iz priljubljenih oper (plošče). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Ponedeljek, 6. aprila: 12.00: Nekaj reči za vesele ljudi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Zdravniška ura: O prebavnih organih (dr. Bogomir Magajna). — 18.20: Pierre G. Ramuntcho — simfonična pesnitev. — 18.40: Kulturna kronika: 100 letnica »Krst pri Savici« (profesor France Vodnik). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Glasbeno predavanje. — 20.10: Liszt: Kristus — oratorij za zbor in orkester (izvajala bo Glasbena Matica v Ljubljani). — 22: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

Torek, 7. aprila: 11.00: Šolska ura: Velikonočne legende (P. Juvanova). — 12.00: Uvertüre (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Operna glasba (radijski orkester). — 18.40: Filozofija združnega gospodarstva (univ. profesor dr. France Veber). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

ZIVČNO OSLABELIM

Sodobni človek živi v prilikah skrajnega živčnega napora: depresija, nespečnost, predčasna oslabelelost, živčna izmučenost, — vidite, na čem trpe danes mnogi. Med tem je znanstveno ugotovljeno, da regulira ekstrakt iz želze močne in zdrave živali (»Kalefluid«), ko preide v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet močan in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno detajlno literaturo zahtevajte: Beograd, Njegoševa 5. — Miloš Marković »Kalefluid« se dobiva v lekarnah in drogerijah. — S. br. 10537-33.

VSI SI ŽELIMO KONCA NEPOVOLJNEGA STANJA

na denarnem trgu in iz tega izvirajoče gospodarske krize! Priznanje, ki ga po celji državi uživa slovensko denarništvo, temelji zlasti na vzorni urejenosti naših hranilnic, na gospodarnosti in vztrajnosti slovenskih hranilcev, ki so svoje denarne zavode dvignili do takega ugleda in pripomogli domovini do blagostanja!

POMAGAJMO SI SAMI!

Vlagajmo svoje prihranke, vir blagostanja, v domači največji denarni zavod, to je **MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA V LJUBLJANI.**

obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Verdi: Requiem — za soli, zbor in orkester (prenos iz Maribora). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Potovanje od zapada proti vzhodu (radijski orkester).

Sreda, 8. aprila: 12.00: Orkestralni in reproducirani koncert. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Slavnii virtuozii (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Pasionska procesija v stari Ljubljani (Rudolf Dostal). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Prenos iz ljubljanske opere, vmes vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

Četrtek, 9. aprila: 12.00: Orgelski koncert (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Ruske duhovne pesmi (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Resna glasba (radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Branje iz sv. pisma, nato petje psalmov (ljubljanjski bogoslovci). — 20.40: Instrumentalni dueti (klavir — Melita Gnjezdova, harmonij — Dimitrije Kaškanov). — 21.20: Pesmi in spevi (sodelovali bodo Franja Bernot — Gofobova, profesor Marjan Lipovšek in radijski orkester). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

Petek, 10. aprila: 18.00: Wagner: Parsifal (prenos iz Zagreba). — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Branje iz sv. pisma. — 20.00: Prenos žalostink iz ljubljanske stolnice. — 20.30: Koncert radijskega orkestra in plošče. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

Sobota, 11. aprila: 12.00: Bach: Credo iz Bachove maše v h-molu (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Koncert žalne glasbe (plošče). — 14: Vremensko poročilo. — 17.30: Vstajenje in procesija pri Sv. Petru v Ljubljani. — 18.30: Nacionalna ura. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 19.30: Wagnerjeve skladbe (plošče). —

19.50: Zunanji politični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.10: Velikonočne pesmi. — 20.40: Koncert radijskega orkestra. — 21.30: Vazmenica (narodni običaj iz hrvatskega Zagorja — prenos iz Zagreba). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Čajkovski: Šesta sinfonija v h-molu (plošče).

Za smeh in kratek čas

SAM JE KRIV

Petletni Jakec vleče psička za rep. Mamica ga pokara: »Jakec, to je grdo, da uboga gega psička vlečeš za rep.«

Jakec pa pojasni svojo nedolžnost: »Mamica, saj ga ne vlečem za rep. Jaz rep le držim, vleče pa kužek sam.«

NI ČUDNO

Zdravnik: »Dolgo ste potrebovali, preden ste mi plačali račun.«

Bolnik: »Le pomislite, koliko časa sem moral čakati jaz, preden ste me ozdravili.«

BERAČ

Gospodinja (beraču): »Tako znani se mi zdite. Ali vam nisem že oni teden podarila en dinar?«

Berač: »Seveda ste mi ga. Pa mi gotovo ne boste mogli verjeti, če vam povem, da sem ga že napravil.«

REŠILNA DESKA

A: »Ali je res, da se misliš oženiti z Jerom? Kako moreš ljubiti žensko, ki je suha kakor deska?«

B: »Zato pa ima denar.«

A: »A tako? Torej rešilna deska.«

ŠE NE GRE DOMOV

Stražnik pijančku zgodaj zjutraj: »Morate lepo mirovati in nič razgrajati, če greste s plesa domov.«

Pijanček: »Huk, huk, gospod stražnik, huk, huk, kdo pa, pa pravi, huk, da gremo že domov?«

V SOLI

Mihec: »Prosim, gospod učitelj, ali je človek lahko kaznovan za nekaj, česar ni naredil?«

Učitelj: »Nikakor ne, Mihec.«

Mihec: »Zato vam pa povem, gospod učitelj, da računске naloge nisem napravil.«

»JABLUS« — JABOLČNIK

Snov iz katere napravite dobro pijačo brez uporabe naravnega jabolčnika! S poštino za 40 l 32.— Din, 100l 64.— Din, 150 l 89.50 dinarjev. Glavno zastopstvo Fr. Renier, Podčetrtek.

KDOR POŠLJE 10 DIN V ZNAMKAH, dobi poštine prosto lepo »Patent« toaletno ogledalo s stojalom, katero je izdelano s vložkom za sliko ali fotografijo. D. Stucin, tovarna ogledal Maribor.

NOVOST! Samo Din 49.50

St. 62.500. Anker-ura Pravi švicar, stroj Dobra kvaliteta, lep kromirani okvir 8 letna garancija **Din 49.50**

St. 62.300. Ista s osvetljenimi kazalci in številnicami.

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik. Ki ga vam pošlje brezplačno in poštine prosto.

H. SUTTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protokotirana tovarna ur v Švici

VSE DENARNE ZADEVE TERJATVE V HRANILNIH KNJIŽICAH VSEH DENARNIH ZAVODOV, VREDNOSTNE PAPIRJE (Vojno škodo)

NAKUP IN PRODAJA

Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino.

IZPOSUJE IN VNOVCI

vse hranilne knjižice **takoj v gotovini** in hranilne knjižice na varno vknjižbo na mesečno odplačevanje v gotovini v polnem znesku in jamstvu.

VLAGATELJI IN DOLŽNIKI

OBRNITE se v gornjih zadevah na spodnji naslov. ZANESLJIVE NASVETE glede nakupa, prodaje in naložbe kapitala Vam daje brezplačno in jamči za strogo solidno izvedbo v vseh poslih.

ALOJZIJ PLANINŠEK, bančna poslov. pisarna, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/II., telefon 35-10

ŽIVINOREJCI

Čitajte 3. številko Kmetovalca, ki obravnava na 28 straneh prvenstveno pridelovanje krme poleg ostalih poučnih člankov. Posamezna št. stane 2 Din; letno naročilo 25 Din, uredništvo Kmetovalca: Ljubljana, Novi trg 3.